2000 ЙИЛ-СОҒЛОМ АВЛОД ЙИЛИ

Куч—адолатда

АДОЛАТ

Ўзбекистон «Адолат» СДПнинг ижтимоий-сиёсий, ҳуқуқий газетаси

1995 йил 22 февралдан чиқа бошлаган · 1999 йил, 10 декабрь, № 40 (233) · Жума кунлари чиқади · Сотувда эркин нархда

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MILLIY KITOB PALATASI
V.№

Соғлом авлод деганда, шахсан мен, энг аввало, соғлом наслни, нафақат жисмонан бақувват, шу билан бирга, руҳи, фикри соғлом, иймон-эътиқоди бутун, билимли, маънавияти юксак, мард ва жасур, ватанпарвар авлодни тушунаман. Буюк давлатни фақат соғлом миллат, соғлом авлодгина қура олади.

Ислом КАРИМОВ.

ИСЛОМ КАРИМОВ - ЖИЗЗАХ ХАЛҚИНИНГ ҚАЛБИДА ВА ДИЛИДА

Мамлакатимиз халқи куни кеча ўта муҳим ижтимоий-сиёсий аҳамиятга молик воқеанинг гувоҳи бўлди - 5 декабрь куни Олий Мажлис ва маҳаллий кенгашларга сайловлар бўлиб ўтди. Айни кунларда эса халқимиз яна бир улкан воқеа ҳаяжони билан яшамоқда. 2000 йилнинг 9 январь куни халқимиз ХХ1 асрда мустақил давлатимизни озодлик ва фаровонлик, тинчлик ва барқарорлик, тараққиёт ва демократия йўлидан бошлаб борадиган Президентни сайлайди. Зеро, озод юртимизнинг фаровон келажагини таъминлаш, бу йўлдаги ислоҳотларни изчил давом эттириш, халқимизнинг эртанги тинч ва осойишта ҳаётини таъминлаш, фуқароларнинг турмуш фаровонлигини оширишда Ўзбекистон Республикаси Президентлигига ўтказиладиган сайловлар натижаси, ҳеч шубҳасиз, ҳал қилувчи аҳамият касб этади.

Шу кунларда мамлакатимиз бўйлаб Президентликка номзодларнинг сайловчилар билан учрашувлари давом этмоқда. 9 декабрь куни Жиззах шаҳрида Ўзбекистон Фидокорлар миллий демократик партиясидан Ўзбекистон Республикаси Президентлигига номзоди кўрсатилган Ислом Каримовнинг вилоят сайловчилари билан учрашуви бўлиб ўтди.

Унда Жиззах вилояти меҳнаткашлари, хўжалик раҳбарлари, тадбиркорлар, зиёлилар, хотин-қизлар ва талабалар ҳамда сиёсий партиялар, оммавий ахборот воситалари вакиллари иштирок этишди.

Учрашувни Ўзбекистон Республикаси Президенти сайловини ўтказувчи 4-Жиззах округ сайлов комиссияси раиси Хидир Шукуров очди.

Ўзбекистон Республикаси Президентлигига номзоднинг ишончли вакили, Ўзбекистон Қаҳрамони, Жиззах туманидаги Ҳамроқул Носиров номли жамоа хўжалигининг пахтачилик бригадаси бошлиғи Парда Зиёдов сўз олиб, сайловчиларни Президентликка номзод Ислом Каримовнинг таржимаи ҳоли ва дастури билан таништирди. У Президентликка номзоднинг мамлакатимиз мустақиллигини қўлга киритиш ва мустаҳкамлаш, миллий ўзбек давлатчилиги асосларини яратиш, ҳуқуқий демократик давлат ва фуқаролик жамияти қуриш, тарихий ҳақиқат ва миллий анъаналаримизни тиклаш, кучли ижтимоий сиёсат, тамомила янги, ўзига хос таълим тизимини яратиш, жамиятда янги маънавий ва ахлоқий қадриятлар устуворлигини, тинчлик, барқарорлик, миллатлараро ва фуқаролараро тотувликни таъминлаш, тинчликсевар ташқи сиёсатни амалга оширишдаги улкан хизматларини қайд этди. Жиззах вилоятида амалга оширилаётган кенг кўламли ислоҳотларда Ислом Каримовнинг ташаббускорлиги ва ташкилотчилиги борлигини ҳам алоҳида таъкидлади.

Учрашувда Ўзбекистон Республикаси Президентлигига номзод Ислом Каримов нутқ сўзлади.

Давлатимиз раҳбари, аввало, унинг номзодини қўллаб-қувватлаган барча жиззахликларга ташаккур айтиб, воҳа аҳлини неча йиллардан буён орзиқиб кутилган катта меҳнат ғалабаси - улкан пахта ва ғалла хирмони бунёд этилгани ҳамда бу соҳалардаги шартнома режалари бажарилгани билан самимий табриклади. Бу билан Жиззах эли чиндан ҳам ғурурли, ўз қадр-қимматини биладиган, ор-номусини ҳамма нарсадан баланд қўядиган халқ эканини яна бир карра исботлади, деди Юртбошимиз. Одамлар ўз ҳаётининг кундан-кунга яхшиланаётганини кўрса, бугунги қийинчиликларга бемалол бардош беради. Ўз уйини ўзи обод этаётган кишилар танлаган йўлимиз маъқул эканини амалий иши билан исботламоқда.

Шундан сўнг мамлакатимиз раҳбари бевосита сайловлар масаласига тўхталиб, халқимиз ҳаётидаги муҳим воқеа - Ўзбекистон Республикаси Президентлигига бўладиган сайлов арафасида дунё ҳамжамияти мамлакатимизга синчков нигоҳини қаратиб турганлигини таъкидлади.

5 декабрь куни Олий Мажлисга ўтказилган сайловларнинг дастлабки натижалари ҳамда сабоқларига эътиборни қаратди, сайлов жараёнида учраган айрим ҳолатлар хусусида ўз фикр-мулоҳазаларини билдирди.

Сайловчилар, эртага сенга овоз берадиган одамлар олдидаги чиқишларда, халқ билан мулоқот қураётганда, кўпчиликка яхши кўриниш учун, уларнинг кўнглини ром этиш учун осон йўлга, яъни бугунги камчилик ва нуқсонларни, муаммо ва етишмовчиликларни рўкач қилиб, уларни кескин танқид остига олиб, одамларнинг оғирини енгил қилиш бобида катта-катта ваъдалар бериш ва сохта обрў олиш йўлига ўтиб кетиш қийин эмас, деди Ислом Каримов. Лекин бу жуда қалтис ва нопок йўл.

Бундай йўл тутиш одамларни алдаш, уларнинг энг эзгу ниятларини топташ, демакдир. Ҳақиқат ва инсон виждони олдида хиёнатдир. Сохта ваъдабозлик охир-оқибатда албатта фош бўлади. Қуруқ ваъда берган, нопок йўллар билан амал-мансабга интилган кимса эртага одамларнинг кўзига қандай қарайди, эл-юрт олдида қандай қилиб бош кўтариб юради, деган ҳақли саволларни кўндаланг қўйди Йўлбошчимиз.

Ваъда бериш, танқид қилиш, масалага амалий ҳаётдан йироқ нуқтаи назардан қараш ва умумлаштириш, бир қарашда тўғри, ақлли бўлиб туюладиган гаплар билан одамларнинг хаёлини чалғитиш мумкин. Ҳолбуки, мана шу ақлли, тўғри хулоса ва таклифларни қандай амалга ошириш йўлларини кўрсатиб бериш, аниқ ва ҳар томонлама асосланган амалий дастурлар билан чуқур, атрофлича ҳисоб-китоблар орқали тасдиқлаб бериш вазифаси камдан-кам одамнинг қўлидан келади. Бунга эришиш учун ҳаёт мураккабликларини, бугунги ўта таҳликали замонни китоб ва матбуотдан эмас, ўз тажрибасида кўриб, бевосита ўз бошидан кечириш талаб қилинади.

Раҳбар бўлишни ўйлаган одам оддий кишиларнинг қалбига кирмаса, уларнинг ишончини қозонолмаса, минглаб чиройли чақириғу ваъдалар билан ҳам бирон амалий иш қилиб бўлмайди. Менинг қанотим, суянчиғим, ишончим сизларсиз! Сизлар қўлламасангиз, ёлғиз ўзим нима ҳам қила олар эдим! Мен фақат сизлардан қувват оламан, деди Ислом Каримов.

Мамлакатимиз раҳбарининг бу самимий сўзлари йиғилиш иштирокчиларининг дилидаги гап экани сезилиб турарди. Юрагига улуғ ниятларни жо қилган ва тоза қалб билан элга раҳнамолик қилаётган инсонгина ана шундай гапларни айтиши мумкин.

Мен Жиззах деганда, аввало, шу юртда яшайдиган минглаб лафзи ҳалол, мард, заҳматкаш инсонларни кўз олдимга келтираман, деди мамлакатимиз раҳбари. У шундай одамлар билан учрашиб турганидан мамнуният изҳор қилди. Чунки, ҳар бир инсон учун ўзига руҳан яқин кишилар билан дийдор кўришишдан ортиқ бахт бўлмаса керак.

Жиззах воҳасининг гўзал ва бетакрор гўшаларини, Бахмал ва Зомин манзараларини, Форишнинг баланд тоғларини бир бор кўрган киши бу жойларга мафтун бўлиб қолиши муқаррар. Бугунги кунда Ўзбекистон халқ хўжалигини Жиззах вилоятисиз тасаввур этиш қийин. Лекин яқин ўтмишимизда шундай вилоятни тугатиб юборишга уринишлар бўлганини соғлом ақлга сиғдириб бўлмайди. Ислом Каримов Жиззахнинг вилоят сифатидаги мақоми тикланишига ҳисса қўшган бир инсон сифатида фахрланишини таъкидлади. Жиззахни харитадан ҳам, тарих саҳифасидан ҳам ҳеч ким ўчиролмайди, деди.

Воҳанинг қадимий ва шонли ўтмишига тўхталиб, Жиззах шаҳрининг ўзи икки минг йиллик тарихдан гувоҳлик беради, деди. Жиззах ҳақида Х асрда араб сайёҳлари ёзиб қолдирган ноёб маълумотлар мавжуд. Бу маскан араблар истилосига қадар Усрушонанинг йирик шаҳарларидан бири бўлган. Бу юрт табаррук аждодларимиз қадами етган муқаддас маскан. Вилоятда буюк боболаримиз номлари билан боғлиқ кўплаб қадамжолар бор. Буюк Амир Темур номи билан аталувчи дарвоза манзилидаги тошларда Мирзо Улуғбек томонидан битиб қолдирилган эсдалик лавҳаси шонли ўтмишимиздан дарак бериб турибди.

Шу муносабат билан Ислом Каримов халқимиз азалдан «Темур дарвозаси» деб атаб келган жойни расман «Соҳибқирон Амир Темур дарвозаси» деб номлаш ва бу ерда ёдгорлик ўрнатиб, уни қутлуғ зиёратгоҳга, қадамжога айлантириш таклифини айтди.

Давлатимиз раҳбари мазкур замин одамлари азалдан озодликка, ҳурриятга интилиб келганини, 1916 йилги Жиззах қўзғолони миллий озодлик йўлида халқимиз олиб борган кураш тарихининг шонли саҳифасини ташкил этишини таъкидлади. Зулм ва ҳақсизликка қарши, мустақиллик йўлида жонини қурбон қилган Назирхўжа Абдусалом ўғли, Қосим Хўжа, қирғиз фарзанди Дониёлбек, Абдураҳмон Абдужаббор ўғли, Туротбек Турдибек ўғли каби юзлаб фидойи, жасур ва ориятли инсонларни миллатимиз ҳеч қачон унутмайди.

Шу нуқтаи назардан қараганда, Жиззах вилоятидан етишиб чиққан фан ва маданият арбоблари, таниқли ижодкорлар, ишлаб чиқариш илғорлари ҳам ўз юрти довруғини бутун мамлакатимизга таратдилар. Улар орасида, айниқса, дилбар шоир Ҳамид Олимжоннинг ижоди миллионлаб адабиёт мухлислари қалбидан мустаҳкам жой олган.

Халқимиз, мамлакатимиз тарихида ўчмас из қолдирган буюк инсон Шароф Рашидов хотирасини ёдга олар экан, Юртбошимиз бугунги Ўзбекистон тараққиётига ҳал қилувчи таъсир ўтказаётган корхона ва иншоотларнинг қурилишига, юртимиз ривожига, унинг обод бўлишида бу инсонпарвар зотнинг ҳиссаси катта эканини қайд этди. Бу муҳтарам зот хизматининг эъзозланиши нафақат мамлакатимиз, балки собиқ шўролар ҳудудидаги барча давлатларда кучли акс-садо берганини айтди. Биз ўтганларга таъна тоши отиш йўлидан эмас, уларнинг ҳурматини жойига қўйиш йўлидан бордик. Бу соф ўзбекона одат, қон-қонимизга сингган удум.

Жиззах вилоятининг моддий ва маънавий салоҳияти, ишлаб чиқариш кўлами ва деҳқончилик маҳсулотлари етказиш бўйича юртимиз халқ хўжалигида тутган ўрни ҳақида гапирар экан, мамлакатимиз раҳбари ҳозиргача қилинган ишларга холисона баҳо бериш, йўл қўйилган хато ва камчиликларни бартараф этиш чораларига алоҳида тўхталди.

Маълумки, 90-йилларнинг бошида собиқ шўро ҳудудида рўй берган иқтисодий таназзул натижасида Жиззахда ҳам айрим ишлаб чиқариш корхоналари тўхтаб қолган эди. Вилоят марказидаги ишқорли аккумуляторлар ишлаб чиқарадиган завод бир неча йил давомида маҳсулот бермади.

Бугунги кунда шу завод негизида Американинг «Эксайд» фирмаси билан ҳамкорликда йилига 1 миллион дона қўрғошинли аккумулятор батареялари ишлаб чиқарадиган ҳамда 8 минг тонна иккиламчи қўрғошинни қайта ишлаш қувватига эга бўлган «УзЭксайд» қўшма корхонаси ташкил этилди. Бунга 78 миллион АҚШ доллари миқдоридаги хорижий сармоя жалб қилинмоқда.

Жиззахдаги қуюв-механика заводи қурилиши ҳам тугалланмай ётган эди. У Ўзбекистон Фанлар академияси тасарруфига ўтказилиб, ишлаб чиқариш марказига айлантирилди. Ҳозирги кунда мазкур корхонада бир неча турдаги халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқарилмоқда.

Енгил саноат тармоқлари, савдо ва хизмат кўрсатиш соҳаларида хорижий сармоялар иштирокида яна бир неча қўшма корхона барпо этилди. Айни пайтда «Жизантеп», «Жибри», «МК Трайдинг» каби 16 та қўшма корхона маҳсулот ишлаб чиқармоқда.

Умуман олганда, вилоятда 1991 йилдан 1999 йилгача бўлган даврда ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми уч баробар ортди.

Ҳозирги кунда Учқулоч конидан йилига 2 миллион тонна қўрғошин-рух рудаси олинмоқда. Оқтош, Қоратош, Узук мармар конларида ҳам харидоргир маҳсулот ишлаб чиқарилмоқда. Вилоятда, шунингдек, йилига 100 минг тонна оҳак тайёрловчи завод ишлаб турибди. Жиззах пластмасса заводи қошида эса йилига 300 минг дона чинни буюм ишлаб чиқарадиган цех ишга туширилди.

Қишлоққа саноатни олиб келиш ислоҳотларнинг муҳим бир қисмидир. Шу маънода, Бахмал туманида 10 миллион дона ғишт ишлаб чиқарадиган, Зарбдор туманида 8 минг тонна пахта толасини қайта ишлайдиган, Фориш туманида эса 860 минг тонна оҳактошни парчалайдиган корхоналар ишлаб тургани эътиборга моликдир.

Вилоятда қазилма бойликларнинг катта миқдордаги заҳиралари мавжуд. Бахмал, Ғаллаорол, Зомин, Фориш ва Зафаробод туманларида жойлашган конлар бағрида олтин, кумуш, вольфрам, қўрғошин, рух, темир, гранит, корунд каби ноёб моддалар бор. Улардан халқ манфаати йўлида фойдаланиш истиқболдаги муҳим вазифаларимиздан биридир.

Замонавий алоқа воситаларини кенгайтириш соҳасида ҳам талай ишлар қилинмоқда. Яқинда Жиззахга индонезиялик ҳамкорлар билан Японияддан 35 миллион АҚШ доллари миқдоридаги мукаммал алоқа ускуналари олиб келинди ва ишга туширилди.

Бу катта ишнинг бошланиши, холос. Вилоятда 2003 йилгача яна 150 миллион АҚШ доллари ҳажмида хорижий сармоя ўзлаштирилиб, янги алоқа тармоғи вужудга келтирилади. Натижада Фориш, Бахмал, Ғаллаорол туманларининг энг чекка қишлоқларида ҳам дунёнинг исталган нуқтаси билан боғланиш имконияти туғилади.

Қишлоқ хўжалигини замон талаблари асосида ислоҳ қилиш масалаларига Юртбошимиз алоҳида эътибор қаратди. Узоқ вақтлардан бери ўз ҳолига ташлаб қўйилган ариқ-зовурлар, дренаж қувурлари тозаланиб, ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш муҳим, албатта. Лекин қишлоқ хўжалиги самарадорлигини оширишда мулкчиликнинг шаклини ўзгартириш, ерни ўз эгасига топшириш, илғор технологияларни қўллаш энг асосий масала бўлиб қолаверади.

Ислом Каримов мулкчилик шаклининг ўзгараётгани ҳозирданоқ амалий натижалар бераётганини таъкидлади. 1994 йилда вилоятдаги 1600 га яқин деҳқон ва фермер хўжалиги ихтиёрида 50 минг гектар ер бўлган бўлса, 1999 йилда бу рақам икки ярим баробар ортиб, улар тасарруфидаги ер майдони 116 минг гектарга етди.

Арнасой тумани кўп йилдан буён пахта тайёрлаш режасини бажармай келарди. Бу йил тумандаги 11 та қолоқ хўжалик тарқатилиб, уларнинг ер майдони деҳқон ва фермерларга бўлиб берилди. Бунинг натижаси бир йилдаёқ кўзга яққол кўринди-қолди. Туман пахта, ғалла топшириш бўйича шартнома режаларини ортиғи билан бажарди. Зафаробод туманида ҳам бу тажриба ижобий самара берди.

Дўстлик туманидаги «Манас» ижара ширкатлар бирлашмасида Гадойбой Шодиев бошлиқ фермер хўжалиги бор. У ўз фарзандлари ва набиралари билан 21 киши бўлиб деҳқончилик қилади. Тўрт йилдирки, бу фермер хўжалиги юқори ҳосил олади. Бу йилги ҳосилдорлик 41 центнерни ташкил этди. Албатта, даромад ҳам шунга яраша бўлади. Ҳозирги кунда бу хўжаликнинг битта «КаМАЗ» машинаси, иккита «Алтай», учта «Беларусь» трактори, учта енгил машинаси бор. Мамлакатимиз раҳбари ҳалол меҳнати билан ўзига ҳам, оиласига ҳам, элу юртга ҳам катта наф келтираётган шундай одамларга ташаккур билдирди.

Жиззах вилоятида деҳқончиликни янада ривожлантириш сув таъминоти билан боғлиқ экани ҳақида гапирар экан, Ислом Каримов бундан буён ҳам Жанубий Мирзачўл канали, Жиззах, Зомин, Қоровултепа сув омборлари, Жиззах бош насос станцияси каби муҳим ва йирик суғориш иншоотларидан омилкорлик билан фойдаланиш лозимлигини айтиб ўтди.

Ислом Каримов вилоятда қишлоқ хўжалигини ривожлантириш билан боғлиқ қуйидаги муаммоларга ҳам диққатни қаратди.

Биринчидан. Вилоятдаги ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилашга қаратилган чора-тадбирлар тизимини ишлаб чиқиш ва уни босқичма-босқич амалга ошириш, бунда хорижий инвестиция ва ички имкониятлардан фойдаланиш зарур. Воҳанинг муаммолари кўп. Лекин Жиззах шароитида барча муаммони ҳал қилишнинг биринчи шарти ернинг унумдорлигини ошириш бўлиб қолаверади. Мамлакатимизнинг бошқа кўплаб минтақаларидан фарқли ўлароқ, Жиззахда ер кўп ва ундан оқилона фойдаланиш яқин келажакда фаровонликнинг бош омили бўлиб қолиши, шубҳасиз.

Муаммоларни ҳал қилишнинг иккинчи шарти эса оддий кишиларнинг инсоний шаънини, ғурурини, иззат-ҳурматини жойига қўйишдир, деб сўзида давом этди нотиқ. Одамлар меҳнатига яраша ҳақ олса, нафақат моддий, балки маънавий жиҳатдан ҳам рағбатлантириб турилса, бугунги айрим қийинчиликлар ҳеч гап бўлмай қолади. Юртбошимиз вилоят раҳбарларига қарата, жиззахликларнинг ҳурматини жойига қўя олсангиз, улар сиз учун жонини ҳам беради, деди.

Иккинчидан. Ер ресурсларидан оқилона, тежамкорлик билан фойдаланиш, қишлоқ хўжалигида мулк шаклини ижобий самара берадиган асосда ўзгартириш борасидаги ишларни изчил давом эттириш зарур. Бунда ерни ўз вақтида одамларга тарқатиб бериш ҳал қилувчи аҳамият касб этади. Чунки бу менинг ерим, менинг мулким, деган одамгина сидқидилдан меҳнат қилади.

Учинчидан. Қишлоқ хўжалигидаги сув танқислиги билан боғлиқ муаммоларни ҳал қилиш мақсадида аниқ чоралар кўриш лозим. Жумладан, 2001-2005 йиллар мобайнида Зомин сув омбори ҳавзаси ва Зарафшон дарёсидан тортиладиган 213 километрли минтақавий сув ўтказиш тармоғи қурилиши тугалланиши керак.

Тўртинчидан. Аҳолини иш билан банд қилиш, биринчи навбатда, қишлоқ жойларида янги иш ўринлари очилиб, меҳнат бозорини шакллантириш даркор. Бу борада вилоят бўйича махсус дастур ишлаб чиқиш ва амалга ошириш, 2005 йилгача қўшимча 60 минг янги иш ўринларини ташкил этиш мўлжалланмоқда.

Биз кимларгадир ёқиш учун эмас, аввало, халқимизни ўйлаб, халқимизнинг фаровонлигини кўзлаб шу йўлдан боряпмиз. Демократия бу - халқ фаровонлиги, тинчлиги, барқарорлиги, ўз ҳаётидан розилиги ҳамдир, деб таъкидлади Ислом Каримов.

Мамлакатимиз халқини газ ва ичимлик сув билан таъминлаш ички сиёсатимизнинг бош масалаларидан биридир, деб сўзида давом этди Ислом Каримов. Гарчи, бугунги кунга келиб Жиззах вилояти аҳолисини газ билан таъминлаш 72 фоизга, тоза ичимлик суви билан таъминлаш эса 76 фоизга етган бўлса-да, ҳамон бу соҳада мураккабликлар бор. Айниқса, Бахмал, Зомин, Фориш каби тоғли туманларда бу масалаларни ҳал этиш осон эмас. Лекин биз қийинчиликлардан чўчимаймиз.

Шундан сўнг мамлакатимиз раҳбари 2000 йилни мамлакатимизда Соғлом авлод йили деб эълон қилинганлиги ҳақида тўхталди. Ёш авлод ҳақида доимий ғамхўрлик - мамлакатимиз раҳбарияти юритаётган ижтимоий сиёсатнинг узвий қисмидир. Жиззахда қуриб битказилган ва ҳозирги кунда фаолият олиб бораётган 4 та касб-ҳунар коллежи ва битта академик лицей бунга мисол бўла олади. Шу кунларда вилоятнинг барча туманларида биттадан, жами 12 та коллеж ва 1 та академик лицей қурилиши бошлаб юборилган. 2005 йилгача эса яна 89 та касб-ҳунар коллежи ва бешта академик лицей қуриш режалаштирилган.

Шунингдек, Ислом Каримов мактаб-маориф ишларида ўтиш даври қийинчиликларига мардона бардош бериб, ўз касбига садоқат билан ёш авлодга билим ва тарбия бериб келаётган минглаб фидойи муаллимларга, халқ саломатлигини сақлаш йўлида жонбозлик кўрсатаётган шифокорларга миннатдорлик билдирди.

Жиззах табиати соғломлаштириш масканлари яратиш учун жуда қулай. Вилоятнинг тоғ ва тоғ ёнбағирларида таркибида турли хил маъданлар мавжуд бўлган бир қатор шифобахш сув манбалари бор. Зомин, Ғаллаорол, Фориш, Мирзачўл туманларида шундай шифобахш сув ва маъданлар билан даволовчи сиҳатгоҳлар ишлаб турибди. Бундай масканларни кўпайтириш бўйича вилоятда ҳали фойдаланилмаётган имкониятлар мавжуд. Бинобарин, бу соҳада кўп иш қилиниши зарур.

Давлатимиз раҳбари Аёллар йилида хотин-қизларнинг мавқеини кўтариш, уларга муносиб турмуш шароити яратиш борасида бажарилган ишларни ҳам қайд этиб ўтди. Жумладан, «Оналик ва болаликни муҳофаза қилиш маркази»ни таъмирлашга 111 миллион сўм, барча қулайликларга эга бўлган 200 ўринли замонавий туғруқхона қурилишига 250 миллион сўм маблағ сарфланди.

Ўзбекистондаги энг ёши улуғ момо - Тоқчилик қишлоғида яшовчи 122 ёшли Лутфи Шодиева юртимизнинг табаррук инсонларидан биридир. Чунки, юз йилдан ортиқ умр кўриш - ҳаммага ҳам насиб этавермайдиган бахт. Вилоятда бир асрдан ортиқ умр кўраётган 90 дан зиёд пиру бадавлат отахону онахон, 79 минг 400 нафар нафақадор бор. Уларга алоҳида ҳурмат-эҳтиром кўрсатиш, дуосини олиш - барчамизнинг инсоний бурчимиздир.

Мамлакатимиз раҳбари Ватанимизнинг хавфсизлигини таъминлаш масалаларига ҳам алоҳида тўхталди. Эндиликда одамларимиз дўст ким, душман кимлигини яхши билиб олди. Динни ниқоб қилиб, мамлакатимиз тинчлигига рахна солмоқчи бўлаётганлар, билиб қўйсинлар, биз ёшларимизни ҳеч кимга бериб қўймаймиз, деб яна бир бор алоҳида таъкидлади Йўлбошчимиз.

Айни чоғда, мамлакатимиз ҳаётига таҳлика солиши мумкин бўлган асосий хавф-хатар фақат четдан келмайди. Жамиятни ичидан емирадиган бепарволик, лоқайдлик, ўзибўларчилик, амалдорлар орасидаги коррупция, порахўрлик, таъмагирлик каби ярамас иллатлар ҳам бизнинг энг асосий душманимиздир, деди Ислом Каримов.

Айни пайтда чегараларимиз мустаҳкам, посбонларимиз ҳар қандай тажовузни бартараф этишга қодир. Бу масалада Жиззах халқи, бутун мамлакатимиз аҳли бехавотир ва хотиржам, ўз тинч меҳнати билан машғул бўлавериши мумкин.

Мен четдан келадиган хавфдан чўчимайман, деб гапида давом этди Ислом Каримов. Чунки ташқи душманга қарши қудратли армиямиз бор, чегараларимиз мустаҳкам қўриқланмоқда. Мени ҳали онги шаклланмаган ёшларимизнинг дилига ақидапарастлик ғояларини қуймоқчи бўлаётган ғаламислар кўпроқ ташвишлантиради. 3-4 йил олдин бу хавф унчалик катта эмас эди. Лекин Чеченистондаги, Тожикистон, Қирғизистондаги, Тошкент вилоятининг Янгиобод шаҳарчасидаги воқеалар бу хавф кескинлашаётганини кўрсатмоқда. 20-йилларда маърифатчилар халқ ичига юриш қилгани каби, бугун ҳам маънавият ва маърифат масалаларига катта эътибор қаратишимиз керак.

Ислом Каримов жиззахлик спортчилар эришаётган катта ютуқлар ҳақида алоҳида тўхталди. Жаҳон бокс майдонларида Ўзбекистон байроғини баланд кўтарган, давлатимиз мадҳиясининг янграшига сабабчи бўлган жаҳон чемпиони Лазиз Зокиров ҳам Жиззах фарзандидир. Жиззахда миллий спорт турларига, халқ ўйинларига ҳам алоҳида эътибор бериляпти. Яқинда бу ерда республика хотин-қизлари ўртасида ўтказилган «Тўмарис мусобақалари» ҳам ана шу ишларнинг мантиқий давоми бўлди.

Вилоят марказида спортнинг жуда кўп турлари билан шуғулланиш имконини берадиган улкан спорт мажмуи жадал суръатлар билан барпо қилинмоқда. Бу қурилишга 1 миллиард 200 миллион сўм ҳажмидаги капитал маблағ сарфланаётгани аҳоли саломатлигини мустаҳкамлашга қаратилаётган катта эътибордан далолат беради. Бу иншоот Наврўз кунларида жиззахликларга хизмат қила бошлайди.

Истиқлол йилларида «Биздан озод ва обод Ватан қолсин!» - деган улуғ шиорни байроқ этган жиззахликлар вилоят марказининг ўзида 20 та бирбиридан чиройли гузар, Истиқлол боғи, болалар аквапарки, Сангзоркўл дам олиш маскани, ёпиқ сув спорти саройи, халқаро талабларга жавоб берадиган теннис корти, Хотира хиёбони, Маънавият ва маърифат марказининг муҳташам биносини барпо этдилар.

Шундан сўнг сайловчилар сўз олишди. «Жиззах овози» газетаси бош муҳаррири Акром Иномов, вилоят ҳокими ўринбосари, хотин-қизлар қўмитаси раиси, шоира Сайёра Тўйчиева, Жиззах олий авиация билим юрти взвод командири Шокир Холиқов, Жиззах тиббиёт билим юрти талабаси Барно Қодирова сўзга чиқиб, мамлакатимиз тинчлиги ва осойишталигини, юрт озодлиги ва ободлигини, фарзандлар бахту саодатини, Ўзбекистоннинг буюк келажагини Ислом Каримов сиймосида кўришларини, шу боисдан ҳам 2000 йил 9 январь куни якдиллик ва ҳамжиҳатлик билан унга овоз беришларини билдирдилар.

Шуҳрат ЖАББОРОВ,
Мусулмон НАМОЗОВ,
Йўлчи ЖЎРАЕВ,
(ЎзА мухбирлари).

МУСТАҚИЛЛИКНИНГ МУҚАДДАС БЕЛГИСИ

Бизга маълумки, 1992 йилнинг декабрида Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси қабул қилинган эди. Вақтни ўтишини қарангки, бу йил биз мустақил Ватанимизнинг Асосий Қомусининг 7 йиллигини нишонладик.

Ўзбекистон Конституцияси жамиятимизнинг ишончли ҳуқуқий кафолотларини ўзида мустаҳкамлади. Конституция инсон ҳуқуқлари, озодлик, барқарорлик ва тараққиёт мажмуини ифодалабгина қолмай, ҳуқуқий демократик ва адолатли давлат қуришнинг истиқболларини ҳам белгилаб берди.

Асосий Қомусимизнинг тарихига бир назар: Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг лойиҳасини тайёрлаш, муҳокама қилиш ва қабул қилишга Юртбошимиз И. А. Каримов раислигидаги Конституциявий комиссия раҳбарлик қилди. Конституциявий комиссиянинг ишчи гуруҳи Конституция лойиҳасини тайёрлаб, 1992 йил 26 сентябрда умумхалқ муҳокамаси учун матбуотда эълон қилди. Лойиҳа икки ярим ой мобайнида матбуотда, бошқа оммавий ахборот воситаларида, шунингдек, Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар, шаҳарлар, туманлар фаолларининг йиғилишларида, минг-минглаб меҳнат жамоаларида чуқур ва атрофлича муҳокама қилинди. Муҳокама давомида лойиҳани яхшилашга доир кўп таклиф ва мулоҳазалар билдирилди. Конституциявий комиссиянинг ўзига олти мингдан ортиқ таклиф ва мулоҳаза тушди. Улар ўрганилиб чиқилгач, 60 дан ортиқ моддага аниқлик ва тузатишлар киритилди. Лойиҳанинг янгиланган варианти матбуотда 1992 йил 21 ноябрда яна бир бор эълон қилинди.

Конституцияга ҳаммаси бўлиб 80 га яқин ўзгартиш, қўшимча ва аниқликлар киритилди. Шундай қилиб, 1992 йил 8 декабрда мустақил Ватанимизнинг Асосий Қомуси қабул қилинди ва мустақилликнинг муқаддас белгисига айланди. Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси инсоннинг олий даражадаги қадрият эканлигини белгилаб берди. Конституциянинг иккинчи бўлими, бешинчи бобида инсон ва фуқароларнинг асосий ҳуқуқлари, эркинликлари ва бурчлари белгилаб қўйилди. Бунга кўра Мустақил Ўзбекистоннинг фуқаролари мустақил фикрлаш, сўз ва эътиқод эркинлиги ҳуқуқига эгадир.

Ўзбекистон Республикаси Конституцияси фуқаролик жамияти ва давлат ҳокимияти органлари янги тизимининг пухта ҳуқуқий заминларига асос солди. У ўзида халқнинг иродасини акс эттиради.

Ўзбекистон Республикаси Конституцияси — ўзбек халқининг, ёш давлатимизнинг чинакам мустақиллигининг ҳуқуқий заминидир. Зеро, Конституция давлатни давлат, миллатни миллат сифатида дунёга танитадиган қомусдир. Яъни, у ўзбек миллий давлатчилигининг ўз ҳуқуқий янгиланиш ва тараққиёт йўлининг ҳуқуқий заминидир.

Шоира ХАЙДАРОВА,
Тошкент Давлат юридик институти талабаси.

Ҳуқуқий демократик давлат сари

ВИЖДОН ЭРКИНЛИГИ

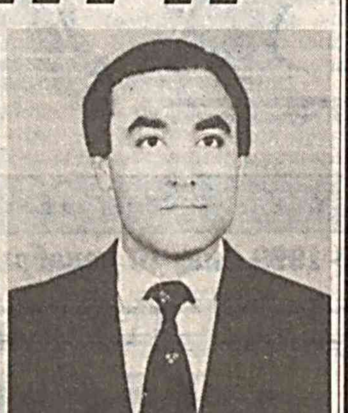

«Ҳамма учун виждон эркинлиги кафолатланади. Ҳар бир инсон хоҳлаган динга эътиқод қилиш ёки ҳеч қайси динга эътиқод қилмаслик ҳуқуқига эга. Диний қарашларни мажбуран сингдиришга йўл қўйилмайди». (Ўзбекистон Республикаси Конституцияси, 31-модда).

Конституциямиз ва Қонунларимиздан бохабар бўлган ҳар бир Ўзбекистон фуқароси, у қайси динда бўлмасин, қайси динга эътиқод қилмасин давлат истиқболида муҳим омил ҳисобланган. Сайловларда иштирок этиши мумкинлиги давлатимиз демократик тараққиётининг ифодасидир.

Бу борада муқаддас Ислом динимизни маҳкам ушлаган инсон (фуқаро) мамлакатимиз равнақида ўзининг халқпарварлиги, адолатпарварлиги билан халқнинг тинч ва фаровон яшашини таъминлашга ҳаракат қилувчи шахсларни, гуруҳларни вакил қилишга шубҳа йўқ, албатта.

Маълумки бизнинг халқимиз ўзининг бутун оламга машҳур уламолари, фузалолари ҳамда мутафаккир олимлари билан мағрибу машриққа танилганлар. Бас шундай экан, ҳар биримизнинг вазифамиз ва олий мақсадимиз ана шу буюк ватандошларимиз қолдириб кетган улкан маданий меросни авайлаб-асраб келажак авлодларга етказишдир. Чунки ўша улуғ кишиларимизнинг ибратли ҳаётлари қалбларимизда юксак маънавият, ватанга, элга муҳаббат, фахр туйғуларини уйғотади.

Президентимиз Москвада нашр этиладиган «Время МН» газетасига берган интервьюсида, «Дунёга буюк ислом файласуф ва мутафаккирларини берган ҳудудда — Ўрта Осиё, Ўзбекистонда бизларга динни ўргатишга на ҳожат. Ҳа, ислом Саудия Арабистонида вужудга келган, лекин ким уни — динимизни бутун дунёга бундай жозибали кўрсатган, буюк фанга айлантирган? Ҳамма исмларни зикр этиб ўтмайман, мисол учун Пайғамбаримиз Муҳаммаднинг ҳадиси шарифларини тўплаган буюк Имом Ал-Бухорийни олинг. Ҳозирда унинг мақбараси қаерда? Самарқандда! Ал-Бухорийни бундай чўққига кўтарган ким, бутун ислом дунёсида неча ўн минглаб зиёрат қилиб кетадиган мажмуани у ерда ким бунёд этди? Нақшбандий мақбарасини ким ободонлаштирди? Мен яна ўнлаб исмларни айтиб ўтишим мумкин.

Ўзбекистон ҳукумати динимиздан бутун ўзбек халқи баҳраманд бўлиши учун куч-ғайратини сарфламоқда», деб айтган эди.

Юртбошимизнинг ҳадис илмининг султони Имом ал-Бухорий хазратлари тўғрисида бунчалик фахрланиб сўзлашлари бежиз эмас албатта.

Ҳақ таоло баъзи бир зотларга шундай бир ғайритабиий заковат, хотира ва истеъдод ато қиладиким, бу хусусиятга молик шахслар бутун ҳаётларини илму фанга бағишлаб, кейинги авлодларга бебаҳо абадий мерос қолдириб кетадилар.

Имом Бухорий ҳазратлари ҳам худди шундай бобаракот зотлардан бўлиб, у кишининг таржимаи ҳоллари ва ёзиб қолдирган асарлари таҳсинга сазовордир.

Имом ал-Бухорийнинг 4 жилддан иборат «Ал-жомеъ ас-Сахих», номли ҳадислар тўплами мусулмонлар учун Қуръони каримдан кейинги иккинчи манба ҳисобланади. Бу улуғ асарнинг тўлиқ номи «Ал-жомеъ ас-Саҳиҳ ал-Муснад минг ҳадияси Расулуллоҳ саллоллоҳу алайҳи вассалам ва суннаниҳи ва аййамики», қисқача «Ал-жомеъ ас-Саҳиҳ» ёҳуд «Саҳийи ал-Бухорий» билан машҳурдир.

Бу тўпламга 600 минг ҳадисдан фақат 7275 та саҳиҳлари танлаб киритилган ва 16 йил давомида таклиф этилган.

Мана шундай бутун оламга машҳур буюк мутафаккир, алломалар етишиб чиққан ушбу заминнинг ҳар бир ўғил қизи-фуқароси ўзбекнинг миллати, давлати, дини нақадар кучли эканлигини эсдан чиқармаслиги ва ҳар бир қўяётган қадамини ўшаларнинг ортидан қўйилаётган қадам, ҳар бир қўл ураётган ижобий, бунёдкорлик ишини, ўшаларнинг ишларининг давоми деб билиши, тобора яқинлашиб келаётган Президент сайловларига пухта ҳозирлик кўриши лозим.

Адлия бошқармаси Тошкент шаҳар юридик институти билан биргаликда Республика Президентига ўтказиладиган сайловларни уюшқоқлик билан ўтказишга катта эътибор берди. Шу мақсадда шаҳарнинг барча туманлари округ сайлов комиссиялари, туман ҳокимлиги масъул ходимлари билан шаҳар ҳокимияти раҳбарияти томонидан махсус тасдиқланган жадвалга асосан ўқув машғулоти ўтказди.

Адлия бошқармаси ва шаҳар Ҳуқуқий маърифат тарғиботи маркази билан биргаликда сайлов қонунчилигини тарғиб қилиш ва тушунтириш мақсадида туманлардаги 11 та маҳаллада фуқаролар билан сайлов ҳақидаги қонунлар юзасидан ўтказиладиган савол-жавоб ва давра суҳбатлари бўйича чоратадбирлар режаси тасдиқланди. Уни ўтказишда Адлия бошқармаси ходимлари, юридик институт домлалари, туман судлари, ФХДЁ бўлимлари, нотариал идоралари хизматчилари жалб этилди.

Адлия бошқармаси томонидан сайлов қонунчилигини тарғиб қилиш бўйича тадбирлар режаси ишлаб чиқарилиб, ҳозирда ижроси таъминланмоқда.

Шунингдек, махсус тасдиқланган рўйхатга асосан сайлов округлари ва сайлов участкаларига ҳуқуқий ёрдам кўрсатиш ва тушунтириш ишлари олиб бориш мақсадида пойтахтимизда тузилган 60 та округ ва 670 та сайлов участкаларига Адлия бошқармаси масъул ходимлари, туман судлари, нотариал идоралари, ФХДЁ бўлимлари, адвокатлар юридик маслаҳатхоналари раҳбарларидан иборат гуруҳ бириктирилди. Адлия бошқармасининг масъул ходимлари сайлов ўтказувчи сайлов округлари марказларининг, округ комиссиялари раислари ва котибларининг телефонлари рўйхати билан таъминландилар.

Адлия бошқармаси ва унинг қуйи муассасалари масъул ходимлари сайлов округлари ҳамда сайлов участкаларида тушунтириш ишлари олиб бориш мақсадида Сайлов тўғрисидаги қонунлар ҳамда Республика Олий Мажлисига ўтказиладиган сайловга тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш бўйича участка сайлов комиссиялари ишининг айрим масалалари тўғрисидаги Ўзбекистон Республикаси Марказий Сайлов комиссиясининг Йўриқномаси билан таъминланган ҳолда Қонунлар тарғиботи ишларини олиб бормоқдалар.

Бизни янги XXI аср сари ким етаклаб, бошлаб боради ва унинг атрофидаги халқимизнинг муносиб вакиллари кимлар бўлиши кераклигини теран англаб шу 2 та катта сиёсий тадбирни кўтаринки руҳда, уюшқоқликда, қонунларга қатъий риоя қилган ҳолда байрамона кайфиятда ўтказишга ҳар биримиз ўзимизнинг муносиб ҳиссамизни қўшишимиз, 2000 йилнинг 9 январида бўлиб ўтадиган Ўзбекистон Республикаси Президенти сайловларида ўз виждонимиз эркинлигига қатъий суянган ҳолда овоз беришимиз лозим.

Акмал ИНАНБОБОЕВ,
Тошкент шаҳар ҳокимлиги Адлия бошқармаси бошлиғи ўринбосари.

Internet дунё: энг сўнгги янгиликлар

◆ АҚШ Давлат котиби Мадлен Олбрайтнинг Саудия Арабистонига ташрифи билан унинг Яқин Шарқ бўйлаб уч кунлик сафари бошланди.

◆ Озарбайжон Президенти Ҳайдар Алиев «Россия билан Озарбайжон ўртасида визали тартиб жорий этилмайди» деб баёнот берди.

◆ Ирландия республика армияси ҳарбийлаштирилган ташкилотларни қуролсизлантиришини эълон қилди.

◆ Тожикистонда Демократик сиёсий партия фаолиятини таъқиқлаш эълон қилинди.

◆ Финляндия халқи Миллий байрам — Финляндия Республикаси Мустақиллиги кунини нишонламоқда.

◆ Калининград вилоятида рўй берган тўфон икки кишининг ҳаётига зомин бўлди.

◆ Қувайт парламенти аёлларга сайлов ҳуқуқини бериш тўғрисидаги қонун лойиҳасини биринчи ўқишдаёқ рад этди.

Лиссабон шаҳрининг бир кўриниши.

◆ Таниқли Америка актёри Майкл Дуглас Нью-Йоркдаги энг гўзал ресторанлардан бирида ўзининг 55 ёшини нишонлаш пайтида 22 йил яшаган рафиқаси билан ажралишини ва 30 ёшли инглиз кино актёри Кэтрин Зета-Жонсга уйланажагини эълон қилди.

◆ Дунёда қандай танловлар бўлмайди, дейсиз. Токиода бақироқларнинг анъанавий биринчилигида 19 нафар рақиб беллашди. Ким кучли бақириш мусобақанинг шарти бўлиб, унда Тацуро Мурано ғолиб бўлди. Унга соврин билан бирга 100 минг иен ҳам берилди.

◆ Португалиялик Тонио де Лириу Ер шаридаги энг секин юрувчи одам сифатида танилди. У 150 метрлик масофани ҳамиша ҳаракат қилиб ва бир сония бўлсада бир ерда туриб қолмаган ҳолда 8 соатда босиб ўтишга уринган.

◆ ҚОҲИРА. Ироқ ҳукумати «нефт эвазига озиқ-овқат» дастури борасида БМТ билан яна олти ой ҳамкорлик қилишга тайёрлик билдирди. Бош вазир ўринбосари Тариқ Азиз БМТ бош котиби Қофи Аннанга шуни маълум қилди.

◆ Ироқ томони бундан илгарироқ халқаро ҳамжамият томонидан қўлланиб келинаётган иқтисодий жазо чоралари бутунлай бекор қилинмаса, расмий Бағдод БМТнинг ҳеч бир резолюциясини бажармаслиги ҳақида бир неча бор баёнот берган эди.

◆ НАЙРОБИ. Яқин кунлар ичида Судан Президенти Умар Ал-Башир Уганда Президенти Йовери Мусевени билан икки мамлакат ўртасида дипломатик алоқаларни тиклаш борасида музокара ўтказади. Бўлажак учрашув Кения раҳбари Даниэл Арап Мои воситачилигида ўтказилиши кутилмоқда.

Мазкур давлатлар ўртасидаги дипломатик муносабатлар 1995 йилда узилган эди. Ўшанда икки мамлакат ҳам бири-бирини исёнчилар гуруҳларини қўллаб-қувватлаётганликда айблаганди.

◆ БЕЛГРАД. Босния ва Герцеговинага ташриф буюрган Туркия Президенти Сулаймон демирэл расмий Анқара мазкур давлат билан иқтисодий алоқаларни ривожлантиришга тайёрлигини айтди.

◆ СИДНЕЙ. Австралия соҳил қўриқчилари мамлакат ҳудудига ноқонуний ҳолда ўтишга уринган 120 нафар муҳожирни тутиб қолди. Улар Индонезияга қарашли балиқчилар кемасида Австралия чегараларига келган эди.

◆ Муҳожирлик хизмати маълумотига қараганда, Австралияга киришга ҳаракат қилганлар сони сўнгги бир ярим ой ичида 1300 ни ташкил қилди. Уларнинг кўпчилиги Яқин Шарқ мамлакатлари, Ироқ ҳамда Афғонистон фуқароларидир. Ҳозирча улар қочқинлар лагерларига жойлаштирилган. Бир неча кундан сўнг эса мамлакатдан чиқариб юборилади.

◆ЛОНДОН. «Аэробус» номли Европа консорциуми бир йўла 650 нафар йўловчини ўзига сиғдира оладиган улкан самолёт яратишга киришди. Мазкур лойиҳа ўн милиард АҚШ долларига баҳоланган бўлиб, у Буюк Британия, Франция, Германия ҳамда Испаниянинг етакчи авиакомпаниялари томонидан амалга оширилади. Самолёт 2007 йилдан бошлаб йўловчиларга хизмат кўрсата бошлайди.

Шахмат

«ТРУД» ГАЗЕТАСИНИНГ СОВРИНИ

Тошкентдаги «Юнусобод» спорт мажмуасида ёшлар орасида шахмат бўйича халқаро турнир бошланди. Анъанага айланган мазур мусобақа тўртинчи маротаба ўтказилмоқда.

Халқаро турнирга «Труд» газетаси бош ҳомийлик қилмоқда. Шу боисдан ҳам турнирнинг обрўси йилдан-йилга ошиб бормоқда. Унда қатнашаётганларнинг сони тобора кўпаймоқда. Олдинги учта турнирда 150 нафарга яқин ёш шахматчи қатнашган бўлса, бу гал 200 нафардан зиёд ёшлар иштирок этишаяпти. Улар Ўзбекистоннинг турли вилоятлари ва шаҳарлари, қўшни республикалардан келишган.

— Турниримиз ҳар йили қизғин тус олади, — деди биз билан суҳбатда мусобақанинг бош судьяси Ирина Қаюмова. — Ўтган йили Тошкент шаҳрининг шахматчилари биринчи, қаршиликлар — иккинчи ва қўшни Қирғизистонликлар учинчи ўринни эгаллаган эди. Бугунги турнирда ҳам ўйинлар тобора қизиқарли тус олмоқда. Жаҳон чемпиони Анатолий Карповнинг турнирга йўллаган мурожаатида Тошкент турнирларини юқори баҳолаб, уларни қўллаб-қувватлашини эътироф этган. Унинг айтишига кўра, ушбу мусобақалар асосида Ўзбекистон пойтахтида Марказий Осиё давлатларининг ёш шахматчилари учун махсус мактаб очиш кўзда тутилмоқда. Унда ўзимиздан ва қўшни республикалардан келган ёш шахматчилар жаҳон тан олган устоз шахматчи раҳбарлигида шахмат ўйинининг сирларини ўрганадилар.

Турнирнинг очилиш маросимида «Труд» газетасининг Ўзбекистондаги ваколатхонаси бошлиғи Валерий Бирюков иштирокчиларни табриклади ва уларга муваффақиятлар тилади.

Рўзмат АҲМЕДОВ,
жамоатчи мухбир.

Таклиф, мулоҳаза, мунозара

ФАВҚУЛОДДА ВАЗИЯТЛАРДАН САҚЛАНАЙЛИК

Ёки аҳолини бундай ҳолатлардан муҳофазаланиш ҳуқуқий ҳужжати хусусида

Тинчлик осойишталик жамият ҳаёти учун бебаҳо неъмат. Ана шу тинчлигимизга, осойишта ҳаётимизга таҳдид қиладиган айрим омиллар борки, уларга асло бефарқ қараб бўлмайди. Бундай омиллар жумласига табиий ҳодисалардан — ер қимирлашни, сув тошқинларини, ер силжишларини, метеорологик ҳодисаларни ва бошқа турдаги фавқулодда вазиятларни вужудга келтирадиган табиий ҳодисаларни келтириш мумкин. Фавқулодда вазиятлар нафақат табиий ҳодисалар оқибатида, балки технологик жараёнларни ташкил қилишда йўл қўйиладиган камчиликлар, айрим ходимларнинг бефарқликлари оқибатида ҳам вужудга келиши мумкинлигини эътиборга олсак, масала нақадар долзарблигини кўрсатади.

Масалан, 1984 йилда Ҳиндистоннинг Бхопал шаҳрида фаолият кўрсатиб келаётган Американинг «Юнион Корбайд» компаниясига қарашли кимё корхонасида содир бўлган авария оқибатида 40 тонна кучли таъсир қилувчи заҳарли модда ташқи муҳитга чиқиб кетгани оқибатида 2000 киши нобуд бўлган ва 200 минг кишининг заҳарланганлиги қайд этилган.

Шунингдек, 1998 йил май ойида Қирғизистонда Канаданинг «Кумтор оперейтинг» компаниясига қарашли юк машинаси ҳайдовчисининг эҳтиётсизлиги туфайли машинанинг дарёга қулаб тушиши оқибатида тахминан 1,5 тонна заҳарли модда дарё сувига аралашиб кетган. Дарёга яқин яшайдиган аҳоли ичимлик сувининг беркитилишига, сув бўйидаги дам олиш жойлари қаттиқ назоратга олинишига қарамай (181 киши) заҳарланган, катта миқдордаги балиқлар ва жониворлар нобуд бўлган.

Техноген турдаги фавқулодда вазиятлар ҳар бир Ўзбекистон фуқаросини ҳушёрликка, эҳтиёткорликка чорлайди.

Энг кенг тарқалган техноген турдаги фавқулодда вазиятлар — ёнғинлардир. Содир бўлган ёнғин тафсилотларининг таҳлили шуни кўрсатмоқдаки, у асосан одамларнинг эҳтиётсизликлари ва ёш болаларнинг ўйинқароқликлари, техника ва ёнғин хавфсизлиги қоидаларига риоя қилмаслик оқибатида содир бўлаётганлиги ачинарли ҳолдир.

Бу ўз навбатида ҳукуматимиз томонидан шошилинч чоралар кўрилишини тақазо этди. Республикамиз Президентининг 1996 йил 4 мартдаги Фармонига кўра Республикамизда Фавқулодда вазиятлар вазирлиги ташкил қилинди. Фавқулодда вазиятлар вазирлигининг олдига қўйилган вазифаларни, ечимини кутаётган муаммоларни ҳал қилиш мақсадида Ўзбекистон Республикаси ҳукумати босқичма-босқич 6 та қарор қабул қилди. «Аҳолини ва ҳудудларни табиий ҳамда техноген хусусиятли фавқулодда вазиятлардан муҳофаза қилиш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг қабул қилинишида намоён бўлди.

Ушбу Қонун 5 боб ва 27 та моддадан иборат. Унинг ҳамма моддалари инсон ҳаёти, саломатлиги ва манфаатларини табиий ва техноген хусусиятли фавқулодда вазиятлардан муҳофаза қилишдек инсонпарварлик руҳи билан суғорилган. Қонунда аҳоли ва ҳудудларни табиий ва техноген хусусиятли фавқулодда вазиятлардан муҳофаза қилиш соҳасидаги ижтимоий муносабатларни тартибга солиш ҳамда фавқулодда вазиятлар юз берганда унинг ривожланиб кетишини олдини олиш, унинг келтирадиган моддий зарарлари миқдорини камайтириш ва фавқулодда вазиятни бартараф этиш, аҳолига осойишта турмуш шароитини яратиш асосий мақсад эканлиги таъкидланган.

Қонун моддаларининг мазмунига кўра Фавқулодда вазиятлар вазирлигини аҳолини ва ҳудудларни фавқулодда вазиятлардан муҳофаза қилиш, юз берганда унинг оқибатларини бартараф қилиш бўйича амалга оширадиган тадбирлари, бу ишга жалб қилинадиган куч ва воситалардан фойдаланиш ҳуқуқлари юридик жиҳатдан асосланганлиги жуда муҳимдир. Фавқулодда вазиятлар вазирлигининг юқоридаги баён этилган Президент Фармони ва ҳукумат қарорлари асосида олдига қўйилган вазифаларини муваффақиятли бажариши учун махсус тайёргарликка эга, тажрибали мутахассисларга бўлган эҳтиёжини қондириш масаласи ҳам жуда долзарб масалалардан бири бўлиб қолмоқда. Вазирликнинг янги ташкил қилинганлиги ушбу соҳада махсус тайёргарликка эга мутахассисларнинг камлиги, вазирликнинг кадрларга бўлган эҳтиёжи Ўзбекистон Республикаси Қуролли кучлари, Ички ишлар вазирлиги идораларидан муқаддам захирага бўшатилган, нафақага чиққан ҳамда ушбу тизимда хизмат қилаётган ва Фавқулодда вазиятлар вазирлиги тизимида хизмат қилишни ихтиёр қилган зобитлар ҳисобига қондириб келинмоқда. Вазирлик тасарруфидаги Фуқаролар муҳофазаси институти қошида ходимларни қайта тайёрлаш бўйича ўқув дастури асосида ўқув машғулотлари муваффақиятли олиб борилмоқда.

Барча замонларда ҳам жамиятнинг кадрларга бўлган эҳтиёжини ҳал қилиш энг долзарб масала бўлиб келган. Жумладан, бу тўғрида мамлакатимиз Президентининг қуйидаги, «...ҳозирги вақт талабларига жавоб берадиган кадрларни тайёрлаш ишларини такомиллаштириш иш фаолиятимизнинг энг асосий йўналишларидан бирига айланиши керак» деган сўзлари жуда ўринлидир. Ана шу талабдан келиб чиқиб фуқаро ва ҳудуд муҳофазаси соҳасида ишлай оладиган, маънавий етук, жисмонан соғлом, ўз мутахассислиги бўйича маълумотга эга ходимларни тайёрловчи билим юртлари, бакалавр, магистр дипломларини олишга имкон берувчи фуқаро муҳофазаси олий — техник институтини ёки академиясини ташкил қилиш пайти келганлигини даврнинг ўзи кўрсатиб турибди. Кадрлар тайёрлаш Миллий дастурини амалга оширишда лицейлар ва коллежлар учун замонавий бинолар қуриш лозимлиги белгилаб қўйилган. Шулардан бирини фавқулодда вазиятлардан аҳолини ва ҳудудни муҳофаза қилиш соҳасида ўрта маълумотли зобитлар тайёрловчи лицей ёки коллежга айлантириш мумкин.

Миржалол ЮНУСОВ,
Фуқаро муҳофазаси институти кафедра бошлиғи, техника фанлари доктори, профессор.
Зокиржон БОЙЧИБОЕВ,
Кафедра катта ўқитувчиси.

● «ОБУНА — 2000»

«АДОЛАТ» ГАЗЕТАСИГА ОБУНА БЎЛИШНИ УНУТМАНГ!

АДОЛАТ — дунёда тенги йўқ сўз. Унинг куч-қудратини хис этмаган одам йўқ ҳисоби. Буюк соҳибқирон ҳам «Куч — адолатда!» деб бежиз айтмаган. Ота-боболаримиз доимо адолат ва ҳақиқат тантанаси учун курашганлар.

Бугунги кунда кўпминг сонли ўқувчиларнинг севимли газетасига айланиб қолган «Адолат» ҳам бу ўлмас анъаналарни давом эттириб, адолат ва ҳақиқат тантанаси учун курашмоқда. «Адолат» ноҳақлик ва кўзбўямачиликларга, жамиятга ёт бошқа ҳар хил иллатларга қарши курашда ўткир қуролга айланиб бормоқда.

Газета 2000 йилда ҳам Сиз азиз ўқувчиларнинг энг яқин суҳбатдошингиз, маслаҳатгўйингизга айланади.

Ҳозир ҳамма жойда — барча алоқа, почта бўлимларида 2000 йил учун «Адолат» газетасига обуна қизғин давом этмоқда.

«Адолат» газетасининг обуна баҳоси: 12 ойга — 2952 сўм.

Нашр кўрсаткичи: 100.

Фурсатни бой берманг, «Адолат» газетасига обуна бўлинг! «Адолат» йил давомида Сизнинг энг севимли ҳамроҳингиз бўлсин!

Луқма

ИЖРОНИ КИМ ТАЪМИНЛАЙДИ?

ёки Шаҳрисабз шаҳар суди томонидан чиқарилган қарорнинг салкам бир йилдан буён узил-кесил бажарилмаётганлиги хусусида

Аслида биз бу ҳақда ёзмоқчи эмас эдик. Шу боисдан ҳам шаҳрисабзлик Рустам Исломовдан тушган шикоят хатини хизмат сафарларининг бирида ишни кўрган судья Нурилло Зиёдуллаевнинг ўзига ҳавола қилиб қўяқолдик.

— Бу масалани албатта ўзимиз назоратга олиб, яқин кунларда ҳал этиб берамиз, — деди у.

Биз ишондик. Шу билан бирга ишончимизни янада мустаҳкамлаш мақсадида воқеани содир этган асосий айбдор Улуғбек Хуррамовни ҳам бир бор йўқлаб қўйдик. У аризани ўқиб чиқиб, шу йил 15 августга қадар жабрланувчи Рустам Исломовга авария оқибатида етказган моддий зарарини тўлалигича тўлашга сўз берди. Бу ҳақда тушунтириш хати ҳам ёзиб бизга узатди. Агар айтилган муддатда зарарни тўламаса қонун олдида қонуний жавоб беришга тайёрлигини таъкидлади.

Аммо...

Шаҳрисабз шаҳар судининг судьяси Нурилло Зиёдуллаев раислигида маъмурий жавобгарликка тортиш ҳақида 1999 йил 26 январда чиқарган қарори ҳалигача бажарилгани йўқ. Унинг қабул қилинганига салкам бир йил бўлаяпти. Авариянинг содир этилганига эса бир йилдан ошди.

Қойил-е, демоқчимисиз? Ҳа, яшанг, шунақа. Шаҳрисабзда суднинг қарори чиқарилаверар экану, унинг ижросини таъминлашга келганда ҳеч ким жон куйдирмас экан. Ижроси таъминланмаган қарорнинг кимга кераги бор.

Воқеа аслида шундай содир бўлди: 1998 йил 3 декабрь куни кечки пайт Ипак йўли кўчасида Китоб — Шаҳрисабз йўналиши бўйлаб келаётган «Тико» русумли машина Рустам Исломовнинг «Тико»сини уриб, авария содир этди. Кейин нарироқдаги дарахтга бориб урилди. Улуғбек Хуррамов ўзи ишлаётган Қашқадарё вилоят сув хўжалиги бошқармасига тегишли 53—90 КФА рақамли машинани маст ҳолда бошқаргани учун шундай фалокат рўй берди. Рустам Исломовга тан жароҳати етказилди. Машинасининг ён қисми пачоқ бўлиб, уни тузатиш учун мўмайгина маблағ кетди. Таниш-билишлари, ошна-оғайниларидан қарз-ҳавола кўтариб «Тико»ни фойдаланишга яроқли аҳволга келтириб олди.

Иш судга чиқди. 1999 йил 26 январь куни Шаҳрисабз шаҳар суди бу масалани кўриб чиқиб, «Келтирилган 220.000 сўм моддий зарар Хуррамов У. дан Исломов Рустамга ундириб берилсин» деган қарор чиқарди. Ҳозиргача жабрланувчи Рустам Исломов шаҳар судининг қарорида кўрсатилган моддий зарарнинг 80 минг сўмини ололди холос. Қолганини беришни Улуғбек Хуррамов пайсалга солиб келмоқда. Яъни, қарорнинг ижроси таъминланмаяпти. Суд ижрочилари эса бу масалага панжа орасидан қарашмоқда.

Биз адолатли, ҳуқуқий демократик давлат қуриш учун курашаяпмиз. Қонунга ҳурмат билан қараш ҳар биримизнинг муқаддас бурчимиздир. Шундай экан, Шаҳрисабз шаҳар судининг ижроси тўла таъминланмаётган бу қарорини назоратга олиб, масалага ойдинлик киритадиганлар ҳам топилиб қолар. Қолган гапни улардан эшитамиз.

Рустам АҲМАДАЛИЕВ,
«Адолат» мухбири.

Мустақиллик йилларида қишлоқ ва шаҳарларимиз таниб бўлмас даражада ўзгарди. Янгидан маданий-маиший турар жой бинолари қад ростлади. Ана шундай кун сайин чирой очаётган шаҳарлардан бири — Хонобод шаҳридир. Айни кунда бу ерда 60 дан ортиқ миллат вакиллари бир оила фарзандларидек аҳил-иноқ яшашмоқда. Барчасининг истаги битта: шаҳарларини янада обод ва кўркам масканга айлантириш. Бу ерда истиқомат қилаётган Салима момо Иброҳимова 103 баҳорни қаршилади. Шунинг учун ҳам уни ҳамшаҳарлари, қўни-қўшнилар тез-тез йўқлаб эслаб турадилар.

Суратда: Салима момо Иброҳимова набираси билан.

Тоҳиржон ҲАМРОҚУЛОВ
олган суратлар.

КЎПКАРИ — МАРДЛАР МУСОБАҚАСИ

«Исломобод» янги маркази Самарқанд, Бухоро ва Навоий вилоятлари туташган нуқтада жойлашган бўлиб, яқиндагина бу ерда янгича тартиб берилган кўҳна миллий ўйинларимиздан улоқ-кўпкари бўйича илк бора халқаро турнир ўтказилди. Махсус ўйингоҳда бўлиб ўтган баҳсларни 100 мингдан ортиқ томошабиннинг ҳавас билан кузатиши ҳам ушбу спорт турига кўпчиликнинг қизиқишидан дерак беради. Нуфузли турнир аъло даражада ўтгани билан томошабинлар эсида узоқ сақланиб қоладиган бўлди. Биринчи мусобақага терма жамоамиз вакилларининг кўнгилдагидек тайёргарлик кўрмагани баҳслар давомида сезилиб қолди. Турнирнинг ташкилотчиларидан бири республика Давлат жисмоний тарбия ва спорт қўмитаси раиси ўринбосари Шавкат ТЎЛАГАНОВ билан суҳбатимиз шу хусусда бўлди.

— Шавкат ака ушбу улоқ мусобақасидан Сиз қандай хулоса чиқардингиз?

— Жисмоний тарбия ва спорт соҳаси йил сайин тобора кучайиб бормоқда. Республика Вазирлар Маҳкамасининг 1999 йил 27 майдаги қарорига асосан мамлакатимизда оммавий спорт ўйинлари, яъни, миллий қадриятларимизнинг бир бўлаги бўлмиш миллий спорт турлари ва халқ ўйинлари мухлисларнинг эътиборини тортмоқда. Қисқа вақт ичида миллий курашимиз жаҳон сари юзланди. «Алпомиш», «Тўмарис» ўйинлари фестивали орқали кўплаб миллий ўйинларимиз қайтадан бўй кўрсатди. Шунингдек, улоқ ҳам эътиборга лойиқ спорт турларидан бўлиб, унинг жаҳон миқёсига чиқишида бўлиб ўтган халқаро турнирни биринчи қадам дейиш мумкин.

— Мусобақадан сўнг ташкилий қўмита аъзоларига бирон-бир таклиф бўлдими?

— Томошабинлар янги тартибдаги улоқни кўриб мамнун бўлишганини, мусобақалар ташкилий томондан юқори савияда ўтганини бизга маълум қилишди. Турнирнинг рамзий байроғи ва тамғаларига мутахассислар юқори баҳо беришиб, улоқнинг ягона қоидаси асосида келгусида Осиёда, шунингдек, Европа ва Америка қитъаларида ривожлантириш режалари борлигини айтишди. Турнир ғолиби бўлган қирғиз дўстларимиз биз ишлаб чиққан қоидалар борасида баъзи бир таклифларни айтишди. Қирғизистонда кўпкари бўйича федерация 1995 йилда ташкил этилган бўлиб, унга республика бўйича 420 та улоқ жамоаси (уларнинг 2 таси профессионал) аъзо ҳисобланади. Мусобақалар жараёнида бизнинг чавандоз ва отларимиз янги қонун-қоидага кўникма ҳосил қилиб улгурмагани, қирғизистонлик чавандозлар эса, тўрт йиллик тажриба туфайли бунга анча мослашиб, белгиланган майдонда эркин ҳаракат қилишга нафақат чавандозлар, балки отлар ҳам ўргатилганининг гувоҳи бўлдим.

— Республикамизда улоқ федерациясини ташкил этиш кўзда тутиляптими?

— Шу ҳақда айрим режалар ишлаб чиқилмоқда. Чавандозлар учун герб ва байроғимиз туширилган махсус кийимлар, отлар учун анжомлар ишлаб чиқаришни мўлжаллаяпмиз. Кўпкари бўйича яқин ўртада федерация тузиш ниятимиз бор. Қолаверса, шу соҳа бўйича мутахассисларни йиғиб, улоқ спорт турининг илмий асосларини яратишга киришамиз. Келгусида туманлар, вилоятлар сўнгра республика миқёсида мусобақалар ўтказиб, ҳар бир чавандоз ва зотдор отлар тузилажак федерация томонидан рўйхатга олинади. Улар сараланиб кучли терма жамоа тузилади.

— Келгусида улоқни халқаро миқёсда янада ривожлантириш борасида қандай жиҳатларга эътибор қаратиляпти?

— Ўзбеклар билан бирга кўпгина Осиё халқлари ўртасида улоқ азалдан ўйналиб келинади. Шу боис тез орада улоқни Марказий Осиё ўйинлари қаторига киритишимизга ҳамда олимпия ўйинлари сари илдам қадам қўйишимизга ишончим комил. Бунинг учун жойларда шахсий, жамоатчилик асосида чавандозлик ҳамда зотдор отлар мактаби ва клубларини кўпайтириш самарали бўлиб, ота-боболаримиз меросидан ўсиб келаётган ёш авлодни баҳраманд этиш лозим бўлади. «Қиз қувди», «Чавгон» каби халқ ўйинларимиз билан учрашувларнинг танаффус пайтини ҳам қизиқарли ўтказиш ниятидамиз. Улоқни бутун дунёга тарғиб қилиш, келажакда ягона асосда тадбирлар ўтказиш учун беш Марказий Осиё республикалари ҳамда кўпкарига қизиқиш билан қараётган Япония, Венгрия, Хитой, Италия, Канада каби давлатларнинг мутахассислари иштирокида 2000 йилнинг январ ойида Бишкек шаҳрида йиғилиш ўтказиш режаси тузилган. Кўпкари бўйича халқаро мусобақа анъанавий бўлиб, икки йилда бир марта ўтказилади. Иккинчи халқаро мусобақа 2001 йилда Тошкент вилоятининг отчопарида бўлиб ўтади.

Ўктам Холиқов,
«Туркистон-пресс»

МУКОФОТЛАР ТОПШИРИЛДИ

Ўзбекистон Миллий матбуот марказида миллий истиқлолимизнинг 8 йиллиги муносабати билан ватанимиз орден, медаллари ва унвонларига сазовор бўлган оммавий ахборот воситалари ходимларига юксак мукофотларни топшириш маросими бўлиб ўтди.

Давлат Матбуот қўмитаси раиси Рустам Шоғуломов мукофотларни топширар экан истиқлол яратган имконият ва юртбошимизнинг қалам аҳлига катта эътиборига алоҳида тўхталди. Тақдирланганларни юртимиз равнақи йўлида янада ғайрат билан ишлашга даъват этди.

Мукофот соҳибларидан бир гуруҳи сўзга чиқиб, ўзларининг камтарона меҳнатлари элда эътибор топганидан мамнун эканликларини айтиб ўтдилар. 9-январ куни бўладиган президент сайловида муносиб номзод Ислом Каримовга овоз беражакларини айтиб, ватандошларимизни бу даъватни қўллаб-қувватлашга чақирдилар.

Маросимда Ўзбекистон оммавий ахборот воситаларини демократлаштириш ва қўллаб-қувватлаш жамғармаси раиси Х. Дўстмуҳаммедов иштирок этди.

Сухроб РЎЗИҚУЛОВ.

Жиноят ва жазо

ТАЛОНЧИ ҚОТИЛЛАР

ёки электр счётчик ўғрилари

Баҳром Ҳамроев 1987 йилда 7 йилга, 1996 йилда яна бир ярим йилга озодликдан маҳрум этилган. Лекин тегишли хулоса чиқармаган Баҳром яна ўзгалар ҳисобига текин бойлик топишни режалаштирди. Е. Головин деган нусхадан 1895 йилда ишлаб чиқарилган «наган»ни сотиб олади ва норасмий ёстиқдоши Кимчер Снежана билан биргаликда жиноий ҳаракатларини бошлайди.

Икковлон дастлабки нишонга Тезеков бозорида савдо қилувчи А. Тимковни олишади ва унинг йўл ҳаракатини ўрганишади. Кейин эса Мирobod туманидаги хилват гўшалардан бирида «Наган»ни нақ пешонасига тўғрилаб:

— Қани, сумка ва рюкзакларингни ерга қўй, — деб буйруқ қилишади.

Ноилож қолган Тимков буйруқни бажарди. 20 минг сўмлик буюмлар жойлашган каттакон сумка ва рюкзакни ерга қўйди.

Кимчер юкларни кўтарди. Ҳамроев эса Тимковга дўқпўписа қилиб, уни янада кўздан панароқ жойга ўтишга мажбур қилди ва пул талаб қила бошлади. Бироқ унда пул йўқлигига ишонч ҳосил қилгач, «туя кўрдингми, йўқ» қабилида тинчгина бу ерда туғини шиқиллатиб қолишни таклиф қилади. Шунда Тимков:

— Мен сени танийман. Бу талончилигингни кечирмайман, — деди ғазаб билан.

Жабрланувчининг бу гапи Ҳамроевга оғир ботди. У ўзини таниб қолган бу довюракнинг баҳридан ўтиб, асфаласофинга жўнатишга қарор қилди. Унинг пешонасини мўлжалга олиб, кетма-кет учта ўқ узди. Тимков шу ернинг ўзида жон таслим қилди. Икки талончи эса ўлжани қўлтиқлаганча қуён бўлишди. Эртасига эса Ҳамроев уни бозорда сотиб келиш учун акаси Ботирга берди...

Икки талончи навбатдаги нишонга «Отчопар» бозорини олишди. Бозорни айланиб юриб кўзлари аёллар колготкасини «очеред» қилиб сотаётган эркакка тушди.

— Бу сотишида жамғармаси ҳам мўл бўлса керак, — деб ўйлади ва унга яқинлашиб олдиндан белгилаган режасига кўра Кимчер деди:

— Менда ҳам 6500 жуфт шунақа колготка бор, арзон! Агар хоҳласангиз олиб сотишингиз мумкин. Лекин менга пулини нақд берасиз.

— Майли, келишдик. Қачон олиб келасиз?

— Ие, олиб келасизингиз нимаси? Ўзингиз бориб олиб келасиз!

Улар ўша куни кечқурун Латвинский кўчасида учрашадиган, харидор А. Ҳакимжонов тегишли пулни олиб борадиган бўлди.

Ҳакимжонов белгиланган пайтда айтилган жойга 97500 сўм пулни белига тугиб ВАЗ 2102 маркали машинасида хотини, ўғли, қариндоши Абдушокир Абдуҳайитов ва таниши Н. Исмоиловлар билан борди. Кимчер эса «харидор»ларнинг оломон бўлиб келганлигини кўриб ғазабланса ҳам билдирмай, кўчанинг нариги четига бошлади. У ерда эса қуролланган Ҳамроев кутиб турарди. Наганни тўғрилаб:

— Қани, пулни бу ёққа чўзаринг, — деди.

— Биз ҳеч қанақа пул олиб келмаганмиз!

— Унда, мана бўлмаса!

Ҳамроев шундай дея машина олдида турган Н. Ҳакимжонов, А. Ҳакимжонова ва Р. Ҳакимжоновларга қарата ўқ узди. Лекин ўқ уларнинг орасидан ўтиб кетди. Бироқ шунда ҳам «харидор»лардан пул чиқмагач Ҳамроев «нима бўлса бўлар», дея машина рулида ўтирган Н. Исмоиловга қарата ўқ узди. Ўқ машинанинг олд ойнасини тешиб ўтди. Ҳайдовчи эса чап бериб қолди.

Жабрланувчилар қарашса иш жиддий. Ваҳшийлар бирин-кетин ҳаммаларини отиб ташлайдиган. Бор-э, таваккал дея Ҳамроевнинг ўзига ташланиб қолишди. Бироқ, жиноятчи Ҳакимжоновга қарата ўқ узишга улгуриб, уни ярадор қилди-да жуфтакни ростлади...

Бу воқеадан кейин Ҳамроев Тимков отиб ўлдирилган, Ҳакимжонов ярадор қилинган совуқ қурол — «наган»ни сув буйи кўчасидаги 61-уйининг бир ерига кўмиб қўйди-да, Кимчерни олиб Олмаота шаҳрига қараб жўнади. Бундан мақсади бўлган воқеалар босди-босди бўлгунча ўзларини панага олиб туриш эди. Бироқ, у ердан қайтгач, ўз таъбири билан айтганда «бир арзимас майда иш» билан қўлга тушиб, 1,5 йил озодликдан маҳрум бўлди.

Сут билан кирган жон билан чиқади, деганлари минг карра рост экан. Бўлмаса Ҳамроев қамоқхонада ҳам бир неча бор жазога тортилса-да тавбасига таянмаган Геннадий Аргеевский билан танишиб, оғиз-бурун ўпишармиди, озодликка чиққач биргаликда жиноят қилиш режасини тузармиди?

Аргеевский жазони ўтаб, қамоқхонадан чиқаркан Ҳамроев деди:

— Оғайничалиш, менда ажойиб «наган» бор. Ўқлари ҳам етарли. Тошкентдаги уйим яқинига уни кўмиб қўйганман. Бу ердан чиққач тўғри бориб С. Кимчерга учрашсанг, топиб беради!

Маҳбус озодликка чиққач, Ҳамроев ёзиб берган хатни Кимчерга тутқазди. У қуролни кўмиб қўйилган жойидан олиб, Аргеевскийга тутқазди. Бироқ, Аргеевский ҳаммага отнинг қашқасидек маълум шахс эканлигидан қўрқиб, қуролни қўшниси Олег Муфтахутдиновга оширди. Олег уни жон деб қабул қилиб, уйида сақлади. Лекин негадир юраги така-пука бўлавергач, у ҳам қуролни уйида сақлашдан қўрқиб, Замир Утешевга оширди. Утешев эса уни картон каропкага яхшилаб жойлади-да, Тошкент аэропортига олиб бориб камера-хранениега жойлаб қўйди.

Геннадий то ҳамтовоғи Ҳамроев қамоқдан чиқиб келгунга қадар «йирикроқ иш»га қўл уришдан тийилиб турса-да, барибир ҳалол меҳнатга бўйин ёр бермади. Ярим тунда Себзор мавзесидаги кўпқаватли 45-уйга бориб Р. Холхўжаев, М. Ибодхўжаев, Ф. Гедуга ва К. Холхўжаевга тегишли электр счётчикларни ўмариб қайтди. Кейин эса уни Тезеков бозорида сотиб, пулини айшу ишратга сарфлади.

Орадан кўп ўтмай Баҳром ҳам озодликка чиқди ва норасмий ёстиқдоши Кимчер Снежананинг акаси Павел Губайдуллин билан танишди. Суҳбат жараёнида Габайдуллинга Ҳамроев шундай деди:

— Мен бир аёлни биламан. Жуда бой яшайди. Тахминимча 50 минг АҚШ доллари бор! Боз устига тилла тақинчоқлари ҳам сероб. Шуни бир амаллаб ўмариб кел. Сенга ҳам, менга ҳам етади.

— О, кошки эди, шунақасини бир кечада шип-шийдон қилсаму, бу ёғига таралла бедод яшайверсам...

— Унда ўша бой хотин Н. Холоновой деган аёл. Сен унинг уйини кузатиб юр. Қулай пайт келганида бостириб кирда, бир зумда бойиб чиқ!

Бу гапдан кейин Губайдуллин оромини йўқотди. 50 минг АҚШ ДОЛЛАРИНИ ўйлаб кечалари ухлолмай, дайди итдек сангиб юрди. Н. Холоновой яшайдиган Лубенцов кўчасидаги 30-уйнинг атрофидан кетолмай қолди. Аммо Ҳамроев айтган қулай фурсатни тополмай кўп овора бўлди.

Кунларнинг бирида Ҳамроев ўзи билан бирга жазони ўтаган Ю. Павлюковдан Н. Холоновойнинг акаси ҳам қамоқхонада эканлигини билиб қолади ва унга учрашиб «қамоқхонадаги акасининг даволаниши учун» деб пул сўраган хатни олиб бориб беради. Хатни эса Губайдуллин ёзади. Бу билан жиноий гуруҳ Холоновойнинг ишончини қозониб, унинг уйига кириб олмоқчи бўлади. Лекин Холоновой ҳам анойилардан эмасди:

— Менга Павлюков деган қариндош керак эмас, уни билишни ҳам, хатига жавоб ёзишни ҳам истамайман!

Холоновойнинг бу гапидан кейин Губайдуллин унинг бойлигини бир ўзи ўмара олиш режасидан умидини узади ва бу ҳақда Ҳамроевга айтиб, мазкур ишда бош-қош бўлишни таклиф этади. Лекин Ҳамроев шерикликка Е. Изгорев деган ҳамтовоғини танлайди.

Икковлон совуқ қурол сифатида пичоқ ва газ балонларни олиб Холоновойнинг уйига йўл олишади. Изгорев эшик қўнғироғини босади. Холоновой эшикни очиши билан икковлон ичкарига отилишади. Жабрдийда дарҳол хавфни сезиб, дод солади. Ҳамроев эса одатича ваҳшийлик билан унинг бир неча жойига кетма-кет пичоқ санчади. Холоновой ерга юзтубан йиқилади. Уй эгасининг ўлганига бутунлай ишонч ҳосил қилишгач, икковлон бемалол тинтувни бошлашади. 300 сўм пул, тилла тақинчоқлар ва бошқа қимматбаҳо буюмларни (жами 257 минг сўмлик) олиб, аста қуён бўлишади.

Электр счётчик ўғирлашдан мазахўрак бўлган Аргеевский эса ўзи бошчилигида мазкур ишни давом эттириш учун гуруҳ тузади. Унга норасмий ёстиқдоши Снежана Кимчер ва Алексей Шербаковлар киритилади. Арчеевскийнинг белгилаган меҳнат тақсимотига кўра сётчик ўғирлашни ўзи Кимчер ва Губайдуллин билан амалга оширадиган, Шербаков эса уни сотиб «соққа»га айлантирадиган бўлди. Даромаднинг 10 фоизини сотган, қолган қисмини эса ўғирлаганлар оладиган бўлишди.

Гуруҳ тунда овга чиқди. Нукус кўчасидаги кўп қаватли 79-уйдаги «электрошит» деган ёзув олдида тўхтаб, уни аста очишди-да 19, 20, 27, 28-хонадонларга тегишли счётчикларни ечиб олишди. Эртасига эса уларни бир зумда 12 минг сўмга сотиб, пулини белгиланган фоизлари асосида тақсимлашди.

Орадан кўп ўтмай улар яна шу кўчадаги 90-уйни нишонга олиб, А. Комилов, М. Ҳолмахсумов, И. Раҳимова, Ф. Муҳиддиновларга тегишли бўлган счётчикларни ими-жимида ўмариб эндигина жуфтакни ростлашмоқчи эдилар 90-хонадонда яшовчи Т. Раҳимов чиқиб, Губайдуллинни ушлаб олади ва сумкасидаги бешта счётчикни «мусодара» этади. Лекин у шунча счётчикни ўғирлаб кетаётган ўғрини на қўшниларига, на милицияга хабар қилмай қўйиб юборади.

Бундай рағбатланган жиноий гуруҳ эса, эртасига 81-уйнинг электрощитидан 3 та счётчикни гум қилишди. Ўлжа одатдагидек Тезеков бозорида сотилиб, пули яна арра қилинди.

Бунақа счётчик ўғирлаш эса давом этаверди. Гуруҳ 100-уйдан 2 та, 3-уйдан 2 та, 16-уйдан яна 6 та, Гайдар кўчасидаги, 11,2-уйлардан 2 та, 14-уйдан 5 та счётчикни ўмариб, сотиб пулини ўпқон жиғилдонларидан ўтказиб юборишди.

Аммо кўза кунда эмас, кунида синади деганларидек, ўғрилар юқорида қайд этилган кўчадаги 4-уйдан навбатдаги счётчикларни ўғирлаётган пайтларида жиноят устида милиция ходимлари томонидан қўлга олинди. Терговчоғида уларнинг электр счётчик ўғриларигина эмас, босқинчи талончиликларию қотилликлари, ҳамма-ҳаммаси бир бошдан очилаверди.

Пировардида эса суд уларнинг ҳар бирларини қилмишларига яраша жазолади. Баҳром Ҳамроев олий жазо — ўлимга, Геннадий Аргеевский 14 йилга, Снежана Кимчер 16 йилга, Павел Губайдуллин 11 йилга, Евгений Изгорев 16 йилга, Алексей Шербаков 10 йилу 4 ойга, Олег Муфтахутдинов 10 йилга, Замир Утешев 4 йилга озодликдан маҳрум этилдилар. Шунингдек, ҳаммаларининг ҳам мол-мулклари давлат фойдасига мусодара қилинадиган бўлди.

Рустам ТЎРАЕВ,
Ўзбекистон Республикаси прокуратураси жиноятларни тергов қилиш устидан назорат бўлими прокурори,
Адлия кичик маслаҳатчиси;
Мурод КАЛОНХОН,
«Адолат»нинг махсус мухбири.

● Марҳабо, ё шаҳро Рамазон

МОҲИ РАМАЗОН МУБОРАК!

Кечадан РАМАЗОН... Бу муборак ой барча мусулмонлар учун азиз ва муқаддасдир. Зеро ўн тўрт асрдан буён башарият оламини ҳидоят учун даъват этиб келаётган Қуръони Карим ушбу ойда нозил бўлганки, унинг илоҳий кўрсатмаларига амал қилганар икки дунёда саодатманд бўлишларига ҳеч бир шубҳа йўқ.

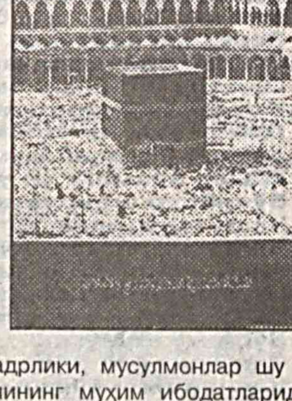

Рамазон ойи шунчалар қадрлики, мусулмонлар шу ой шарофати билан Ислом динининг муҳим ибодатларидан бири РЎЗА тутиш шарафига муяссар бўладилар.

Рўза — Парвардигорнинг ўз каломи орқали бизларга фарз қилинган ибодат. У шундай беназир ибодатлар сирасига кирадики, унинг замирида инсоннинг иродасини мустаҳкамлаш, уни руҳан ва ахлоқан тарбия этиш, сабру қаноатга ўргатиш, шаҳвоний орзу-ҳавасларга чек қўя билишга кўникма ҳосил қила олишга одатлантириш мавжуд.

Пайғамбаримиз Муҳаммад саллаллоҳу алайҳи васаллам иборалари билан айтганда, Рамазон ойида ихлос, иймон-эътиқод ва Аллоҳнинг раҳматидан умидвор бўлиб рўзадор бўлган кимсанинг барча гуноҳлари мағфират қилинади.

Аллоҳ барчаларимизни шундай улуғ неъматга муяссар сарафроз айлаб, рушду ҳидоят томон етакласин. Омин.

БИСМИЛЛАҲИР РОҲМАНИР РОҲИЙМ

Рўза тутиш (оғиз ёпиш) нияти:

Навайту ан асума совма шаҳри Рамазона минал фажри илал мағриби, холисан лиллаҳи Таъала.

Яъни: Аллоҳ Таоло ризоси учун ихлос билан Рамазон ойи рўзасини субҳдан кун ботгунча тутмоқликни ният қилдим.

Ифторлик (оғиз очиш) нияти

Аллоҳумма лака сумту ва бика аманту ва алайка таваккалту ва ала ризқика афтарту. Фағфирли ли ма қоддамту ва ма аххарту, бираҳматука йа арҳамар роҳимин.

Яъни: Эй, бор Худоё, ушбу рўзамни фақат сен учун тутдим ва сенга имон келтирдим ва сенга таваккал қилдим ва сенинг берган ризқинг билан ифтор қилдим. Эй гуноҳларни кечирувчи Аллоҳ, менинг аввалги ва кейинги гуноҳларимни мағфират қилгил ва ярлақагил.

Эслатма:

- 8 январь шанба куни Рамазон ҳайити.
- Рамазон ойининг 26-сидан 27-сига ўтар кечаси қадр кечаси

- Рўзанинг бошланиши ой кўринишига қараб бир кунга фарқланиши мумкин.
- *Тошкент вақти билан тафовут (дақиқа ҳисобида):*

Андижон-12, Жамбул, Қўқон-7, Жалолобод-15, Наманган, Фарғона-10, Ўш-14, Хўжанд-6, Чимкент-1, Бухоро+11, Денов,+7, Жиззах+6, Навоий+19, Нурота+14, Туркистон+4, Самарқанд+9, Хива+35, Шаҳрисабз+10, Қарши+11.

Рамазон кунлари	1999 йил декабрь	Ҳафта кунлари	Саҳарлик тугаши	Ифторлик вақти
1	9	Пайшанба	5-52	16-57
2	10	Жума	5-53	15-57
3	11	Шанба	5-54	16-57
4	12	Якшанба	5-55	16-58
5	13	Душанба	5-56	16-58
6	14	Сешанба	5-57	16-58
7	15	Чоршанба	5-58	16-59
8	16	Пайшанба	5-59	16-59
9	17	Жума	5-59	16-59
10	18	Шанба	6-00	16-59
11	19	Якшанба	6-00	17-00
12	20	Душанба	6-00	17-00
13	21	Сешанба	6-01	17-00
14	22	Чоршанба	6-01	17-01
15	23	Пайшанба	6-02	17-01
16	24	Жума	6-02	17-01
17	25	Шанба	6-02	17-02
18	26	Якшанба	6-03	17-03
19	27	Душанба	6-04	17-04
20	28	Сешанба	6-04	17-04
21	29	Чоршанба	6-04	17-05
22	30	Пайшанба	6-04	17-06
23	31	Жума	6-05	17-07
		2000 йил январь		
24	1	Шанба	6-05	17-08
25	2	Якшанба	6-05	17-08
26	3	Душанба	6-05	17-09
27	4	Сешанба	6-05	17-10
28	5	Чоршанба	6-06	17-11
29	6	Пайшанба	6-06	17-12
30	7	Жума	6-06	17-13

ЎТГАНЛАРНИНГ ОХИРАТИ ОБОД БЎЛСИН

«Конструктор» илмий-ишлаб чиқариш корхонаси жамоаси Ўзбекистон пайчилик тижорат саноат қурилиш банки қошидаги амалиёт бошқармаси бошлиғи Убайдулла Аҳроровга падари бузруквори

МУРОД отанинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки 1999 йил 7 декабрдан бошлаб ҳисоб ва божхона тўловлари учун 1 АҚШ долларининг сўмга нисбатан қуйидаги қийматини белгилади:

1 АҚШ доллари — 139 сўм 14 тийин.

Олимжон БЎРИЕВ,
Жаҳондор БЎРИЕВ.

АЛП ЖАМОЛ

Достон

(Давоми. Боши ўтган сонларда)

Ҳадису Чор китоб дақойиқ тарих
Илмин ўзлаштирган мисли муаррих!
Мумтоз шеъриятга у қўйиб кўнгил,
Туркий, арабию ҳамда форсий тил,
Оз-моз ўрисчадан бўлиб хабардор,
Зериккан пайтлари ўқиган ашъор.
Ўша маҳалларда ҳар зиёли эр,
Ошкору ё пинҳон битар эди шеър:
«Шоирлиғ қудратим айлаб ҳувайдо,
Жаҳон аҳлини эт шеъримга шайдо.
Агарчи Рўдакий мумтоз ўлибдур,
Жаҳон назмига ул устоз ўлибдур.
Бўлибдур шеъриятнинг наррашери,
Назм мулкининг ул танҳо далери.
Валекин қисмати кўп шўр бўлмиш,
Анинг ҳар икки кўзи кўр бўлмиш:
«Бўл ободу жаҳонда маҳфиларо,
Азиз шаҳрим мудом яшнаб Бухоро.
Бўйи жўйи Мўмиён келгай ҳамон,
Ёди ёри меҳрибон келгай ҳамон.
Ҳеч шодлик йўққим бу дайраро,
Бўлса дўст дийдоридан хуш ғамборо».
Сўнг келиб андин Дақиқийи замон,
Эрди ул ҳам шоири форсийзабон.
Сўнгра андин Робиа Балхий эди,
Қисмати шоиранинг талхий эди.
Зуллисонайн эрдию соҳиб адаб,
Бир забони форс эди, бири араб.
Ўтди оламдин гўзал ул маҳлиқо,
Айласин руҳини шодон холиқо!
Яшнади, Шарқ шеърининг гулзори кўп,
Гул эрур кам, лек жаҳоннинг хори кўп.
Келди Фирдавсий буюк хушхомачи,
Мансури бинни Ҳасан «Шоҳнома»чи.
Ёзди шоҳлар тарихини муттасил,
Бўлди «Шоҳнома» гўзал, тенгсиз, асил.
Лек мукофотмас етиб бошига ранж,
Ўлди хору зор бўлиб соҳиби «Ганж».
Айёқию Унсурию, Фаррухий,
Шод бўлсин ул азизларнинг руҳи.
Ҳам ҳаким Ибни Сино йўқдир ҳади,
Ҳам Маничеҳру, Лабибу Асжадий.
Тоҳири Урёну Носир Хисравий,
Масъуди Салмону Хайёми қавий.
Собири Термизийи устод эди,
Ҳам бири Рашидиддин Ватвот эди.
Ҳам Низомий Ганжавийи хумсухан,
То бугун бергай жаҳон назмига тан.
Қайта форс шеърини уйғотди саси,
Бўлди бир мўъжиза янглиғ «Хамса»си.
Битди андин сўнг етук ашъорлар,
Титратиб форс оламин Атторлар.
Қофия шеър ичра гум-гумий эди,
Сўнг тасаввур куйчиси Румий эди.
Саъдийи Шерозия йўқдир калом,
То анинг таърифини этсам тамом.
Сайфийи Фарғоний афғон айлади,
Шеърларидан катта девон айлади.
Мир Амир Хусрав шарафларга тўлиб,
Ёзди бешлик — «Хамса» иккинчи бўлиб.
Ҳофизи Шероз ғазал мулкида шоҳ,
Берди шуҳрат тахтини унга Илоҳ.
Сўнг буюклардан буюк номи эрур,
Бизга устоди замон Жомий эрур.
Ҳам тафаккур мулки султони яна,
Ҳам Навоий, ҳам буюк Фоний яна»,
Деб, масалда ўй суриб Асомиддин,
Улар шеърларини этарди талқин.
Тахминан йил бир минг саккиз юз саксон,
Асомиддин эди йигит паҳлавон,
Жамбулда турғувчи тоғаси Тошмат,
Унга таклиф билан йўллаганда хат,
Ҳаяллама(й) берди етиб ҳойна-ҳой,
Тошмат тоға эди кўп бадавлат, бой.
Асомиддин унга бўлиб ёрдамчи,
«Чу» деб урди доим отига қамчи.
Тижорат ишида бўлиб кўз-қулоқ,
Тоғаси ишончин қозонди мутлоқ.
Сармоя орттирди айлаб иқтисод,
Тошмат тоға бўлди яна бундан шод.
Иш кўзини билсанг, керакмас алдов,
Қор ҳам ёнар агар тополсанг, қалов.
Беш йил ўтгач топиб эътибор, обрў,
Авлиё Отада ош беради у.
Сўнг этиб мустақил ўзи тижорат,
Ўзига қуриб уй, ҳовли иморат,
Ўн йил у Жамбулда суради даврон,
Молу мулки бўлиб яна фаровон,
Тошкентга қайтади, шунда қавму хеш,
Йил бир минг саккиз юз эди —
тўқсон беш.
Қоплонбек — шаҳарнинг четидан магар,
Ер сотиб олади у тўрт юз гектар,
Шу ерга ҳар йили экиб пахта, дон,
У ҳосил олади мўл чорва учун,
Ишлайди тинимсиз роса туну кун.
Ерининг бир қисмин айлаб боғу роғ,
Умр ўтказади шунда вақти чоғ.
Гуржилар келишиб доим пойдор-пой,
Унинг узумидан тайёрлайди май!
Йил бир минг тўққиз юз ўн беш баҳорда,
Апрел йигирма уч, айни наҳорда,
Асомиддин бойнинг хонадонида,
Туғилди бир ўғил, ором жонига!
Отаси узоқ йил кутганди фарзанд,
Охири туғилди севимли дилбанд.
Худога минг шукр, пок Парвардигор,
Уни айламади бир тирноққа зор.
Яратган бермаса қилиб ҳаракат,
Оламда топмаган ҳеч ким барокат,
Ўн бешинчи йиллар келди кўп оғир,
Кўча тўла эди гадою сағир.
Урушдан тинчимай Оқпошшо боши,
Унга ташиларди Тошкентнинг моши.
Мардикор олишлар, солиғу ўлпон,
Халқ жигар бағрини айлаганда қон.
Асомиддин эди гарчи бадавлат,
Юрмас эди бойдек кибор серсавлат.
Бир оддий одамдан емай ортиқ-кам,
Ишлади, тер тўкиб тинмайин ҳеч ҳам.
Ёзу куз баҳорда далада эрди,
Уй доим қишки паллада эрди.
Додасидан қолган беҳисоб китоб,
Хаёлин тортарди мисоли офтоб.
Фирдавсий Тусию фалакнинг хуми,
Уни ром айларди Мавлоно Румий.
Саъдию Атторў шайхи Низомий,
Лутфию Навоий, маҳдуми Жомий,
Бобуру Бедилу Ҳофизи Шероз,
Канча ўқимасин туюларди оз.
Умр ўткинчидир, келмагай қайтиб,
Эй инсон, ўтирма чўпчаклар айтиб.
Қўлингдан келгунча эзгуликлар қил,
Ўткинчи дунёни омонат деб бил.
Асомиддин тўкис кечирди ҳаёт,
Ночорларга доим берарди закот.
Хайру садақалар қиларди ортиқ,
Қизғанмасди доим этганда тортиқ.
Эл кўнглини овлаб яшади узоқ,
Макру фириб билан қўймасдан тузоқ.
Илму маърифатнинг ривожи учун,
Сўнгроқ бахш айлади ўзини бутун.

(Давоми бор).

СУД ҚИЛИШНИ СЎРАЙМИЗ

Маълумки, ҳар бир фуқаро ўз давлатида гуноҳсизлик тамойили (презумпцияси) асосида ҳаёт кечиради. Шундай экан, ҳуқуқнинг ушбу ўчмас шиори асосида менга ёки сизга давлатнинг қайси бир тегишли ташкилоти айб қўяр экан, бу ўринда менинг ёки сизнинг айбдорлигимизни ўша ташкилот суд органига зарур ҳужжат, гувоҳ, холис, ашёвий далил ва бошқа маълумотларни бериб суд жараёнида айбдорлигимизни исбот қилиши шарт. Берилган маълумотлар эса суд томонидан бетараф равишда қараб чиқилиб, фуқаронинг айбдор ёки айбсизлиги аниқланиши лозим. Бу ўринда яна бир ҳолат жиддий эътиборга олиниши шарт, яъни айбланувчи — судланувчининг ҳимояси билан боғлиқ.

Собиқ Иттифоқнинг адлия ҳуқуқ тизимида айнан мана шу ҳимоя жиддий оқсоқ ҳолатда бўлиб, кўпинча ҳимоячи (адвокат)нинг сўзига ҳеч ким қулоқ солавермас эди. Худога шукур, бугунги кунда Ўзбекистонда дунёнинг етук адлия ҳуқуқ тизимларига тенг келадиган қонунлар қабул қилинди ва биз ҳам дунё ҳамжамиятида ўз ўрнимизни олмоқдамиз. Ва айниқса, мана шу «ҳимоя» борасида бугунги Жиноят ва Жиноят процессуал кодексимизда «ҳимоя» амалдаги тажрибасизликларга қарамаганда қонунан етарли мавқега эга.

Ҳаётимизда бу йўналишда учраб турадиган камчиликлардан баъзилари ҳақида биз «Адолат» газетасининг шу йил 28 май сонида мақола эълон қилган эдик. Бу мақолага эскилик қолдиқлари туфайли амалда азоб чекаётган ҳимоячилардан кўплаб акссадо олдик. Лекин расмий ташкилотлар бирон бир фикр билдирмадилар. Бу ҳам ўзига яраша расмий ташкилотларимизнинг матбуотга бўлган эътибори бўлса керак!

Ҳимоячи ҳақида гап кетар экан, ҳали ҳамон расмий ташкилотлар, ҳуқуқ, ҳимоя органлари, шу жумладан ҳатто судлар ҳам уларга паст назар билан қараб келмоқдалар.

Журналистлик қизиқ иш. Бир вақтлари салкам ярим йил югуриб жарроҳлик операциясида қатнашишга муяссар бўлганман. Аммо операциядан чиқиб ёзилган 12 варақ репортаж ўша пайти дунё юзини кўрмади. Лекин мен учун тиббиётнинг ўша даврдаги жарроҳлик сирлари бошқа бир кўринишда маълум бўлди.

Мана бу сафар ҳам ҳуқуқни ҳимоя қилиш органларининг иши, жумладан ҳимоячи, судья фаолияти, суд жараёнининг тафсилоти билан бевосита танишиш имконияти туғилганидан фойдаланиб олган таассуротларимни ёзар эканман, қўлимга қалам олгим келмаяпти. Негаки, бир жиноят ишига жамоатчи ҳимоячи сифатида қатнашиб, саккиз ой курашдим. Жиноятни очиш, ҳимоя қилиш, суд жараёни ва бошқа ҳоллардаги томонларнинг қонундаги тенглигининг амалдаги тенглигини учратмадим. Қаттиқ азият чекдим ва ўзимча нохуш хулосаларга келдим. Аммо...

Балки бу менинг ҳимоячи сифатидаги тажрибасизлигимдир. Лекин сўз, рақам, далил, қонун, бетараф гувоҳлар ҳолатнинг ундай эмаслиги, яъни бу жойда ҳимоячи сифатида менинг тажрибасизлигим эмас, аксинча ҳамма нарсани қонун юзасидан ҳал қилишга интилганлигим, қолганларнинг эса кўп ҳолларда бутун фаолиятни хоҳлаганларича, ёки эскичасига тортиб кетаётганлигида демоқчиман.

Шундай қилиб, бир суд ишида бевосита ҳам журналист, ҳам ҳимоячи (жамоатчи ҳимоячи) сифатида бошдан охиригача қатнашиб, ҳозирча жараёндан нохуш кайфиятда мағлуб эмас, ўйлайманки натижасиз чиқдим.

Воқеа бундай бўлган эди. Тошкент шаҳрининг Яккасарой тумани Бобур кўчаси 34-уй, 2-хонадонда истиқомат қилувчи О. Шамсиев бозорда баъзиларга ўхшаб ноқонуний савдо билан шуғулланиб юради ва бундан тегишли кишилар манфаатдор бўлиб туради. Манфаатдорларнинг иштаҳаси тобора ортиб бораётганидан чарчаган Шамсиев улардан ўзини олиб қоча бошлайди. Натижада текинхўрлар ҳужумга ўтади. Бу воқеанинг нохуш фалсафий тафсилоти.

1998 йил 2 декабрь куни О. Шамсиевнинг хонадони эшигини кимлардир тақиллатишади. Енгил-елпи кийиниб эшикни очган О. Шамсиев ярим яланғоч турганидан уялиб, шошганча кийиниб чиқиш учун ортига қайтади. Бундан фойдаланган Яккасарой туман милиция ходими Р. Машарипов ва унинг ҳамроҳлари Шамсиевнинг уйига ноқонуний бостириб киради ва ўз қора ниятларини амалга оширишни бошлайди. Воқеанинг ушбу жойидан бошлаб ҳар хил ноаниқлик ва ноқонуний ҳаракатлар, ноаниқликлар шундаки, суд жараёнида Р. Машарипов ўзининг Шамсиевнинг уйига биринчи кирганини тан олмади. Ундан кейин келган Р. Лигай эса гўёки Шамсиевнинг қўлини гиёҳванд модда билан ушлаган. Бу ўринда ичкари хонага кириб кетган Шамсиевнинг қўлини Р. Лигай қандай ушлагани Р. Машариповга воқеа девор орқасидан қандай кўринганлиги бизга номаълум.

Ноқонуний ҳаракатга келсак, милиция ходимлари расмий кийимда бўлса ёки фуқаровий кийимда бўлиб прокуратуранинг расмий ижозати бўлсагина бировнинг уйи-

Мулоҳаза

га киришига ҳаққи бор.

Агарда, тезкор сабаблар билан бировнинг уйига кирилар экан, бу ҳолда милиция ходимлари ушбу ҳаракатлари ҳақида 24 соат ичида тегишли туман прокуратурасига хабар беришлари шарт. Айни ҳолда О. Шамсиевнинг уйига бостириб киришга тезкор сабаблар йўқ. Бўлса улар судда очилиш шарт эди. Бу ҳақда Р. Машарипов гувоҳ сифатида гувоҳлик берди. Биз бу ҳолатнинг суд баённомасида акс эттирилишини талаб қилдик. Аммо судья М. Абдураҳмонов жараён на суд баённомасида акс эттирилишини, на ушбу далилларни бизга кўрсатиш талабимизни қондирмади. Бу ҳолатда қонунийлик ўрин олишини прокурор ҳам қўллаб-қувватламади. Амалда бажарилиши лозим бўлган ҳаракатлар қилинмаган. Ва биз бу ҳақда Яккасарой прокуратурасига шикоят ёзганимиздан кейин ҳам тезкор ҳолат (чунки бундай ҳолат бўлмаган) расмийлаштирилмади. Яъни, ҳимоячининг нафақат ҳимоя ҳақидаги, қолаверса қонун бузилганлигини тасдиқлаш талаби ҳам қондирилмади.

О. Шамсиевнинг уйига ноқонуний ҳолда бирин-кетин неча милиция ходими киради. Энди улар ўзларича тинтув ўтказади, унинг қўлига кишан солади ва булар ҳақида биронта, расмий ҳужжат, тузмайди. Ушбу бажарилган ишларнинг кейинчалик биронтаси холис тасдиқланмайди. Уйдан олинган ашёвий далил, ноқонуний олиб кетилиб милиция идорасида тарозига тортилади ва у идиш-ўрамлари билан 105 гр. марихуана деб топилади. Ушбу ноқонуний олиб кетилган ашёвий далил кейинчалик милиция ходимларига оз кўринади, шекилли, яна қўшишадида, у энди экспертизадан 118,28 гр. бўлиб ўтиб, ашёвий далилга айланиб жиноий ишга тиркалади.

Дастлабки тергов ишлари Яккасарой тумани милиция ходими терговчиси Н. Аннагулиевга топширилади. Бу шахс терговни қонунда кўрсатилган холисликдан четлаб бир томонлама, қандай бўлмасин Шамсиевнинг бўйнига айб илдириш йўналишида ишни нимагадир рус тилида олиб боради. Аннагулиев Шамсиевни айбдорга чиқаради. Аннагулиев ишнинг тагида «бошқа йўналиш» ҳам борлигидан фойдаланиб, Шамсиевнинг уйига кечаси соат 22 ларда бир ҳамтовоғи билан, бирга боради. Оладиган нарсасини оладида, кейинчалик буни инкор қилади. Суд эса бизнинг талабимизга қарамасдан, унинг ҳамтовоғини судга чақирмайди, қолаверса Аннагулиевнинг ўзига нисбатан ҳам на фикр билдиради, на ажрим чиқаради. Суд жараёнида Аннагулиевга бизнинг саволлар, атайлаб қайд қилинишини талаб қилган фикрларимиз кейинчалик тайёрланган қалбаки суд баённомасида умуман йўқ.

Дастлабки тергов давомидаёқ ушбу уйдирма жиноий иш тегишли ҳужжатларнинг йўқлигидан, борларининг қонунсизлигидан ўз-ўзидан йўқ бўлиб кетиши лозим эди. Бунинг учун эса холис терговчи ва тергов тизими зарур.

Шу жойнинг ўзида айтиб ўтиш лозимки, бугунги кундаги тергов соҳасининг ҳар бир тизимнинг ўзидалиги, яъни терговнинг милицияга, прокуратурага ва бошқа тармоқларга бўлиб бўйсундирилганлигини амалдаги ҳолатларга қараб оқлаб бўлмайди. Кўплаб тараққий қилган давлатларда тергов тизими давлатнинг алоҳида тармоғи қилиб чиқарилган.

Энди икки оғиз сўз ва суд жараёнига тўхталиб ўтсак. О. Шамсиевни суд қилиш жараёни салкам беш ой давом этди. Ахир бу даврда ва ундан олдин тергов даврида Шамсиев қамоқда ўтирди. Бунинг қонуний томонларини ҳал қилмоқ керак.

Суд жараёни ўз қонун-қоидаларига эга. Шундай экан, судда бўлиб ўтган воқеалар тергов давомида йўл қўйилган хатоларни бартараф қилинишига қаратилиши, энг асосийси, ҳақиқатни юзага чиқарилиши лозим. Аммо, О. Шамсиевни суд қилиш жараёнида уни жиноят устида ушланганлиги ҳақидаги ҳужжатлар ноқонуний бўлса, холислар милиция ходимларининг ҳаракатларини тасдиқламаса, ашёвий далил 115 граммдан 118,28 граммга айланиб қолган бўлса, суд жараёнида сўроқ қилинган гувоҳ О. Шамсиевнинг айбини тасдиқламаса, суд жараёни баённомалаштирилган бўлса, суд жараёнида қатнашиб гувоҳларни прокурор тайинламаган бўлса ва у суд баённомасини ўқимаган ҳолда прокурор қандай қилиб 12 йил озодликдан маҳкум қилишни сўради ва буни суд ҳайъати, жумладан судья М. Абдураҳмонов қандай далилларга асосланиб Ш. Шамсиевни 12 йил озодликдан маҳрум қилишга ҳукм чиқарди.

Ушбу ноҳақликларни ўз ўрнида тўхтатаман деган умидда биз кассация тарзида О. Шамсиевнинг номидан шаҳар судига шикоят берган эдик. Шаҳар суди судья С. Садиров раислигида судьялар Т. Мирзааҳмедов ва Назаровлар иштирокида Яккасарой туман суди ҳукмини тасдиқлаб юборишди.

Бу жойда бизга берилган биргина савол, сиз нимага суд баённомасига эътироз ёзмадингиз, дейишди.

Бизнинг жавобимиз, белгиланган муҳлатларда суд баённомаси умуман юритилмади, тегишли муҳлатда бизга у тайёрлаб берилмади ва энг асосийси, қалбаки баённомага, мантиқан, эътироз ёзиш, биринчидан, мантиқсизлик, иккинчидан, уни тан олиш бўлар эди, дедик.

Шунга қарамасдан, ҳукм тасдиқланди. Юқорида келтирилган мулоҳазалар фуқароларимиз, сайловчиларимиз, қолаверса, биринчи ўринда мутасадди шахслар назаридан четда қолмас.

О. Шамсиев ишига келсак, ўйлаймизки, бу иш одил суд томонидан қайта кўриб чиқилар. Ахир биз озод қилиб юборишни эмас, суд қилишни сўраяпмиз.

Маҳмуд ЙЎЛДОШЕВ.

Бугунги Тошкент жамоли.

«БЕЛБОҒЛИ КУРАШ»: БИРИНЧИ ХАЛҚАРО МУСОБАҚА

Мамлакатимизда жисмоний тарбия ва спортга берилаётган эътибор туфайли кўпгина миллий спорт турлари тобора равнақ топиб, ўз самарасини кўрсатмоқда. Қисқа муддат ичида курашимизни жаҳон аҳли эътироф этгани ҳам шундан далолатдир.

Ўзбекистон Республикаси жисмоний тарбия ва спорт қўмитаси ва Ўзбекистон миллий кураш федерацияси билан ҳамкорликда қадимий-миллий спортимиздан бири «Белбоғли кураш» (фарғонача усул) бўйича биринчи халқаро турнир 16—17 декабр кунлари пойтахтимиздаги «Юнусобод» спорт соғломлаштириш мажмуида ўтказилади.

Ушбу халқаро турнирда Қозоғистон, Қирғизистон, Туркманистон, Тожикистон ва республикамизнинг барча вилоятлари, шунингдек, Тошкент шаҳри ҳамда Қорақалпоғистон Республикасининг сара паҳлавонлари уч вазн тоифасида ғолиблик учун беллашади.

— Буюк саркарда ва давлат арбоби бўлган бобомиз Заҳириддин Муҳаммад Бобур хотирасига бағишлаб мазкур кураш бўйича дастлабки халқаро турнир 1996 йилнинг август ойида Андижон вилоятида ўтказилган эди, — деди ташкилий қўмита аъзоларидан бири Абдухалил Маликов «Туркистон-пресс» мухбирига. — Бу галги халқаро турнирдан кўзланган мақсад дунё юзини кўрган миллий курашимиз каби энг қадимий бўлган «Белбоғли кураш»имизнинг ҳам ўзига хос усуллар ва янги қоидалар билан бойитган ҳолда тез орада жаҳон майдонига чиқаришдан иборат.

«Туркистон-пресс»

Кулги бекати

— Официант! — дарғазаб бўлиб қичқирди хўранда. — Мана бу қисқичбақангизнинг бир оёғи йўқ-ку!

— Шунақаси бўлиб туради. Қисқичбақалар тез-тез бир-бирлари билан уришиб турадилар, ана шунда бири иккинчисининг оёғини узиб олиши мумкин.

— Яхши, яхши. Ундай бўлса, менга ғолиб қисқичбақани келтиринг!

* * *

Қишлоқдаги 14-ўрта мактаб ўқувчилари ошхонада йил бўйи янги сабзавот ва меваларни кўришлари мумкин. Чунки деворда рассом Хўжаевнинг натюрморти осиғлиқ турибди. Толиби илмлар унга қараб тузланган карамдан қилинган шўрва, тариқ бўтқа ва қуруқ мевалардан тайёрланган компотни маза қилиб туширадилар.

* * *

— Официант хўрандага: мана кофеингиз. Жанубий Америкадан махсус келтирилган.

— Хўранда: Нега узоқ куттириб қўйдингиз десам, ўша ерга бориб келибсиз-да!

* * *

Официантдан: Энг ширин орзуингиз нима, — деб сўрашибди.

У ўйлаб ўтирмай: — Хўрандалар уйда овқатланишсаю, чой пулини почтадан жўнатишса, деб жавоб берибди.

* * *

— Дадаси, жуда кўп ишлайсиз-да, — деди хотини эрига ҳамдардлик билдириб, — ҳатто тушингизда ҳам котибангизни чақириб қоласиз...

* * *

Икки оғайни кетаётганда шаррос ёмғир қуйиб юборди. Улар тезда пана жойни топиб беркинишди.

Шунда улардан бири: — Дўстим, биласанми, ҳозир кўзим тушиб қолди, хотинингни бошлиғи билан сайр қилиб юрибди.

— Ҳеч қиси йўқ, хотинимнинг зонтиги бор, — деб жавоб берди шериги бамайлихотир.

* * *

Бир корхона раҳбари ўз котиба-маъшуқасини шаҳар ташқарисидаги ресторанга таклиф қилди.

Таомномани оларкан котибасидан сўради:

— Сизга нима буюрай, хоним.

Маъшуқа аста стол остига кираркан:

— Эрим келяпти, менга «Тез ёрдам»ни чақиринг, — деди.

* * *

— Жоним, — деди эр хотинига, — мен бугун анча кеч қайтишим мумкин . Жуда муҳим мажлис бўлади. Хавотирланмасдан ўтиринг.

— Тўғрисини айтинг. Гапингизга ишонса бўладими? Тағин...

* * *

Қоронғи жойда бир одам йўловчини тўхтатиб деди:

— Шу яқин ўртада милиционерни кўрмадингизми?

— Йўқ, нима эди?

— Унда пальтони еч!

* * *

Икки ўртоқ учрашиб қолишди. Бири иккинчисига деди:

— Ошна, оёғингга нега икки хил туфли кийиб олдинг? Алмаштириб олсанг бўлмайдими?

— Алмаштиргани уйга борувдим. Аммо у ерда ҳам худди шунақаси турибди, — деб жавоб берди бошқаси.

* * *

Чукчадан сўрашибди:

— Энг йиртқич ҳайвонни биласанми?

— Биламан. Делтоплан.

— Наҳотки?!

— Ҳа-да! Яқинда делтоплан одамни олиб қочаётган экан. Уч маротаба ўқ узган эдим, охири зўрга қўйворди.

Каримжон РИХСИЕВ тайёрлади.

МУНАЖЖИМЛАР ТАХМИНИ

(13 — 20 декабр)

● **ҚЎЙ** — Ишбилармон ҳамкорлар билан боғлиқ режа ва умидларингиз ушбу ҳафтада амалга ошиши гумон. Фақат ўзингиз комил ишонч билан қараган ишларингизни бажаринг.

● **БУЗОҚ** — Ушбу ҳафта турли хил қийинчиликлар, ҳиссий зўриқишлар ва молиявий муаммолар билан боғлиқ ҳолда келиши кутилмоқда. Меҳнат фаолиятингизда кутилмаган вазиятлар рўй бериши мумкин.

● **ЭГИЗАКЛАР** — Ҳафта қалтисликлар, хавф-хатарлар, тушкунликда содир этиладиган ишлар билан ўтиши кутилмоқда. Ушбу кунлар давомида кўп ишларни бирваракайига амалга оширишга, айниқса, чет эл билан боғлиқларини бажаришга интилманг.

● **ҚИСҚИЧБАҚА** — Қонун билан муносабатларингизни бузманг, уни четлаб ўтишга интилманг. Узоқ сафарлар ва рўзғор масалалари билан боғлиқ ишларни ҳал қилишда турли тўсқинликлар бўлиши эҳтимоли кучаяди. Шахсий машинангиз рулида жуда эҳтиёт бўлинг. Юлдузлар баъзиларга тасодифий кўнгилхушликлардан эҳтиёт бўлишни тавсия қилади.

● **АРСЛОН** — Алдовлар, ўз-ўзингизни юпатишлардан йироқ бўлай десангиз, пул масалаларини фақат назарий томондан ҳал қилиб, амалий жиҳатини келаси ҳафтага қолдиринг. Кўнгилочар тадбирлар дам олиш кунлари роҳат келтирмайди.

● **ПАРИЗОД** — Ушбу кунлар оддийликдан ўзгача кайфият касб этади. Майда кўнгилсизликлар кайфиятингизга унчалик таъсир қилмаслиги мумкин.

Оилангиз, айниқса, жуфти ҳалолингиз билан муносабатда жиддийлик ва эътибор талаб қилинади. Баъзилар узоқдан хушхабар оладилар. Соғлиғингиз безовта қилмасин десангиз, олдини олинг.

● **ТАРОЗУ** — Ушбу кунларда шошма-шошарлик билан қарор қабул қилсангиз, кейинчалик афсусланишга ўрин қолмайди. Душанба ва сешанба кунлари соғлиғингиз масалалари безовта қилиши мумкин.

Чоршанба ва жума кунлари молиявий-моддий битимлар тузишда эҳтиёт бўлинг. Пайшанба ва дам олиш кунлари йирик харидлар, муҳим учрашувлардан воз кечинг.

● **ЧАЁН** — Шахсий ишларингиз, айниқса, қимматли қоғозлар билан боғлиқ бўлган ишларда ўта талабчанлик ҳар доим ҳам қўл келавермайди. Соғлиғингиз муаммолари пайдо бўлиши эҳтимоли бор.

● **ЎҚОТАР** — Ҳафтанинг дастлабки уч куни мобайнида дунёда пул борлигини унутишга ҳаракат қилсангиз, кунларингиз тинч ўтади. Шу давр ичида масъулиятли ва узил-кесил қарорлар қабул қилмасликка интилинг. Фарзандларингиздан меҳрингизни аяманг. Шахсий машинангизни бошқаришда ўта эҳтиёткор бўлинг.

● **ТОҒ ЭЧКИСИ** — Душанба, сешанба ва чоршанба кунлари йирик савдо битими, келишувларни амалга оширишга шошилманг. Оилавий масалаларда фарзандлар муаммолари юзага келиши мумкин. Бошқа кунлар ҳисларингизни ақл назоратига олиб, керакли долзарб масалаларни ҳал қилинг. Дам олиш кунлари кутилмаганда моддий-молиявий ёрдам олишингиз мумкин.

● **ҚОВҒА** — Пул масаласида ҳам, шахсий ишларда ҳам ҳафтанинг барча кунлари муаммоли келиши кутилмоқда. Ушбу даврда тасодифлар бўлиши, шахсий автомашина ишининг издан чиқиши, компьютерингиз бузилиши мумкин.

● **БАЛИҚ** — Ғанимларингиз, мишмишлар безовта қилишига тайёр бўлинг. Моддий-молиявий муаммолар, оилавий ишлар безовта қилиши мумкин. Кейинги ҳафтадан жуда муваффақиятли давр бошланади.

Адолат

Муассис: Ўзбекистон «Адолат» СДП Сиёсий Кенгаши ва «Адолат» газетаси ижодий жамоаси.

Бош муҳаррир: Тўхтамурод ТОШЕВ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:
Турғунпўлат ДАМИНОВ, Абдували ҒУЛОММАҲМУДОВ, Улуғбек ДОНИЁРОВ, Анвар ЖЎРАБОЕВ, Акмал ҚОСИМОВ, Тўхтамурод ЖЎРАЕВ, Рустам АҲМАДАЛИЕВ (Бош муҳаррир ўринбосари), Акбархўжа РАҲИМОВ, Каримжон РИХСИЕВ (Бош муҳаррир ўринбосари), Равшан ҲАЙДАРОВ, Мурод КАЛОНХОНОВ, Дилмурод ҚИРҒИЗБОЕВ.

Мулоқот учун телефонлар:
Қабулхона — 133-41-89.
Котибият — 136-55-64.
Эълонлар бўлими: 136-55-96.

Навбатчи — Саъдиддин САЙДИСЛОМОВ.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 140.
Буюртма Г— 1020,
ҳажми—2 табоқ. Офсет усулида босилган.
Қоғоз бичими А—2
Газета IBM компьютерида терилди.

● Мақолада келтирилган факт ва рақамлар учун фақат муаллифлар жавоб берадилар.
Қўлёзмалар муаллифларга қайтарилмайди.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси.
Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41.

Босишга топшириш вақти — 21.00. Босишга топширилди 21.00.

МАНЗИЛИМИЗ:
700047, Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси-32.